

BAE ÜLKE RAPORU

YÖNETİCİ ÖZETİ

Birleşik Arap Emirlikleri, 7 milyon civarındaki nüfusu, 300 milyar dolara yakın ekonomik büyüklüğü ve 46 bin dolarlık kişi başına düşen ulusal geliri ile dünyanın kişi başına düşen gelire göre en zengin 21. ülkesidir. GSYH'nin yarısını petrol ihracatından karşılayan ülke, buradan sağladığı gelir ile farklı ekonomik faaliyetleri teşvik ederek, ekonomik refahını sürdürülebilir kılmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda finans merkezleri oluşturup, olağanüstü yatırım teşvikleri sağlayarak, petrol sonrası dönem için hazırlık yapmaktadır.

Satın alma gücünün yüksek olduğu BAE, temel tüketim maddeleri, gıda ve ileri teknoloji ürünlerini dışarıdan satın almakta; karşılığında petrol ve doğal gaz ürünleri satmaktadır. Tekstil ve ev tekstili ürünlerinde de dışarıya bağımlı olan ülkede her kaliteden ürün alıcı bulmaktadır. Bu noktada yerli nüfusundan fazla göçmenin yaşadığı Emirliklerde, orta ve düşük segmentteki ürünler de alıcı bulmaktadır.

Son yıllarda Arap ülkeleriyle artan dış ticaretimiz, Türk ürünlerine yönelik olumlu algı ve tasarımların Araplar tarafından beğenilmesine rağmen BAE'ye ev tekstili ihracatımız potansiyelin oldukça altındadır. Tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde doğru iş ortaklarının seçilmesi; ülkede yaşayanların tüketim alışkanlıklarının doğru analiz edilmesi ve buna yönelik stratejilerin geliştirilmesi ile ev tekstili ihracatımızın artmaması için kayda değer bir sebep gözükmemektedir.

ÜLKENİN KİMLİĞİ

- Devletin Adı Birleşik Arap Emirlikleri
- Başkent Abu Dabi
- Yüzölçümü 83.600 km²
- Nüfusu 7.346.000
- Dil Arapça
- Para Birimi Dirhem
- Yönetim Biçimi Monarşi
- Devlet Başkanı Halife bin Zayid El Nahyan
- Başbakan Muhamme bin Raşid El Maktum
- Büyük Kentler: Dubai, Abu Dhabi, Şarjah, Ras al-Khamiah, Ajman, Fujairah, Umm al-Qaiwain
- Etnik Yapı Yerli Araplar:% 17, Hintliler: % 29, Pakistanlılar:% 20, Bangladeşliler: % 13, Filipinliler:%10, diğer Araplar:% 5, İranlılar % 2, diğer milletler:% 4
- Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar;
ABEDA, AFESD, AMF, CAEU, FAO, G-77, GCC, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICct, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, LAS, MIGA, NAM, OAPEC, OIC, OPCW, OPEC, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

TARİHİ

16. yüzyılda başlayan Portekiz hakimiyeti 17. yüzyıl'da yerini İngilizlere bıraktı. Başat kabile Kavasim ile Arabistan içlerinden gelen Vehhabileri korsan olarak ilan eden İngilizler, 1819 - 1820'de kıyı limanlarına karşı saldırıya geçti. Aslında İngilizlerin asıl amacı, bölge ticaretini kendi egemenlikleri altına almaktı. Mahalli esnafın büyük bir direnişi dahi İngilizleri deniz ticaretini kendi güdümleri altına almalarını engelleyememiştir. Sonunda korsanlığa son veren 1820 Genel Barış Antlaşması'nı zorla kabul ettirdiler. 1853 yılında Denizlerde Kalıcı Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması üzerine bölgeye Ateşkes Kıyısı adı verildi. İngilizler 1892 yılında Özel Ayrıcalık Antlaşması olarak bilinen bir paktın oluşmasını sağlayarak bölgenin dış politikasını denetim altına aldılar.

Ateşkes Kıyısı 1873 - 1947 arasında İngiliz Doğu Hindistan Kumpanyası, sonraki yıllarda da İngiliz Dışişleri Bakanlığı tarafından yönetildi.[kaynak belirtilmeli] 1971 yılında İngilizlerin Basra Körfezi'nden çekilmesi üzerine, emirlikler "Birleşik Arap Emirlikleri" adı altında bir federasyon oluşturdu.[kaynak belirtilmeli] Birleşik Arap Emirlikleri asırlarca Osmanlı egemenliği altında yaşamış, petrolün bulunmasıyla İngilizler tarafından Osmanlı İmparatorluğu'ndan koparılmıştır.. Anayasası ise, yine 2 Aralık 1971'de oluşturulmuştur. 1971 yılında İngilizlerin Basra Körfezi'nden çekilmesiyle 'Birleşik Arap Emirlikleri' adı altında yedi emirlikten oluşan bir federasyon oluşturuldu. Bu emirlikler Abu Dabi, Dubai, Acmen, Fuceyra, Re'sü El Hayme, Eş Şarika ve Ummu El Gayevin. Federe birimlerin her biri kendi emirleri tarafından yönetilirken, federasyon bu emirler arasından seçilen bir devlet başkanının idaresinde. Ülkenin başkenti ve Dubai'nin ardından en büyük ikinci emirliği ise Abu Dabi. Bağımsızlık günü milli bayram olarak kutlanılır.

SİYASİ VE İDARİ YAPI

Başkenti Abu Dhabi olan Birleşik Arap Emirlikleri, yedi emirlikten meydana gelen bir federasyondur. (Abu Dhabi, Dubai, Şarjah, Ras al-Khamiah, Ajman, Fujairah, Umm al-Qaiwain). Şeyh Khalifa binZayed al-Nahyan, ülkenin kuruluş tarihi olan 1971 yılından beri yönetimde olan babası Şeyh Zayed binSultan al-Nahyan'ın ölümü üzerine 2004 yılından ülkenin ve Abu Dhabi'nin başına geçmiştir. Ülkeninikinci büyük Emirliği olan Dubai'nin yöneticisi Şeyh Muhammed bin Rashid al-Maktoum ise ülkenin Başbakanı konumundadır.

Bağımsızlık öncesinde, Aşiretler Devleti (Trucial States) olarak tanınan ülke, 1971 yılına kadar İngiltere'nin himayesinde kalmıştır. 2 Aralık 1971'de ise Birleşik Arap Emirlikleri'nin kuruluşu ilan edilmiş, aynı gün Sheikh Zayed bin Sultan al-Nahyan ülkenin Başkanı seçilmiştir. Sheikh Khalifa'nın liberal, sosyal ve ekonomik politikaları sürdürmeye devam edeceği, dış politikada Batı'yı takip edeceği, emirlikler arasındaki ilişkileri sağlam bir zeminde tutacağı ve Abu Dhabi'nin BAE içindeki hâkim durumunu devam ettireceği tahmin edilmektedir.

BAE geleneksel Arap kültürü ve İslami değerleri açısından diğer Arap ülkelerinden farklı bir konumdadır. Ülkede modern bir tarzda inşa edilmiş betonarme, cam ve çelik konstrüksiyonlu binaların yanı sıra; çöllerde eski yaşam şekillerine de rastlanmaktadır. BAE'de Şeyhlerin yönetimi, Avrupa'daki kral ve kraliçelerin yönetimlerine benzer bir yapı sergilemektedir. Ancak, Avrupa'daki Kraliyet yönetimlerinden farklı olarak, krallar yönetimde aktif bir rol oynamaktadır. Ülkedeki en üst siyasi otorite olan Federal Yüksek Konsey (Supreme Council) 7 Emir'den oluşmaktadır. Bu Konsey federal yasaları onamakta, üyeleri arasından Devlet Başkanını, Başbakanı ve Bakanlariseçmektedir. Abu Dhabi Emiri Devlet Başkanı, Dubai Emiri ise Devlet Başkan Yardımcısı ve Başbakanolmaktadır. Alınan kararların Abu Dhabi ve Dubai Emirleri ve en az üç diğer Emir tarafından onaylanması gerekmektedir. Federal Ulusal Konsey'in 40 üyesi; 7 Emir tarafından iki yıllık dönem için

atanmaktadır. Konsey'de Bakanlıkların politikaları tartışılmakta olup, alınması gereken önlemler hakkında üyeler görüş ve tavsiyelerini dile getirmektedir. Ayrıca hükümet tarafından hazırlanan federal yasa tasarıları görüşülmekte ve öneriler sunulmaktadır. Ancak, Konsey'in veto yetkisi bulunmamaktadır. Ülke 7 Emirlikten oluşmaktadır. Bu Emirlikler, Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Ajman, Ras al-Khaimah, Umm al-Quwain ve Fujairah'tır.

Emirlikler

Abu Dhabi

Abu Dhabi Emirliği, yedi emirlik içerisinde en büyük olanıdır. Emirlik, ülke topraklarının yaklaşık %86'sını kaplamaktadır. BAE, 200'e yakın adayı ihtiva etmekte olup, Abu Dhabi de bu adaların biri üzerine kurulmuştur. Ülke nüfusunun yaklaşık üçte biri Abu Dhabi'de bulunmaktadır. BAE'nin, topraklarının ve petrol üretiminin yaklaşık % 90'ı Abu Dhabi Emirliği'ndedir. İkinci büyük Emirlik ise Dubai'dir.

Dubai

BAE'nin ticaret ve turizm merkezi olan Dubai, yıllardır Doğulu ve Batılı iş adamları arasında bir bağlantı noktası olmuştur. Toplam alanı 3 885 km² olup, BAE topraklarının %5'ini oluşturmaktadır. Şehir 20 km uzunluğunda bir haliç ile ikiye ayrılmıştır. Burj Dubai tarafında Dubai idari ofisleri, büyük şirketlerin ofisleri, bankalar, gümrük ve liman idaresi bulunmaktadır. Dubai'nin kuzeyi ise Deira olarak adlandırılmakta olup, bu bölgede büyük ve irili ufaklı alışveriş merkezleri, okullar, marketler ve oteller bulunmaktadır.

Dubai, BAE içindeki ikinci büyük Emirliktir. Emirlik'in büyük bir çoğunluğu oturulamaz durumda olan çöl iklimine sahip olmasına rağmen, Dubai şehri metropolitan bir yapıya sahiptir. Arapça resmi dil olup, İngilizce de yaygın biçimde konuşulmaktadır.

Seikh Rashed bin Saeed al-Maktoum petrol sanayisini geride bırakacak şekilde ülkeyi ticarete açmayı başarmıştır.

Sharjah

Sharjah, BAE'nin üçüncü büyük Emirliğidir. Dubai'nin tam kuzeyinde yer alan ve Sheikh Sultan bin

Mohammad al-Oassimi tarafından yönetilen Sharjah'ta İslami gelenekler sürdürülmektedir. Yakın zamanlarda Orta Doğu'nun kültür merkezi olma yolunda adımlar atılmakta, eğitim ve kültür alanında gelişmeler yaşanmaktadır.

Ajman

Ajman, BAE'nin en küçük Emirliği olup, sadece 250 km²'lik bir alanı kaplamaktadır. Emirlik'in büyük bir kısmı Basra Körfezi kıyısında ve Sharjah'ın hemen kuzeyinde yer almaktadır. Ajman'da, içinde iki küçük yerleşim bölgesi bulunan Masfut ve Manama adı verilen adalar bulunmaktadır.

Eski çağlardan beri yerleşime uygun topraklara sahip olan Ajman, yakın zamanda bir balıkçı köyü olarak ünlenmiştir. BAE ile birleşmesinden sonra Sharjah ve Dubai'deki gelişmelerden burası da nasibini almıştır. Ajman doğal gaz ve petrol kaynakları açısından fazla zengin olmayan, ucuz ve sakin bir şehirdir.

Ras al-Khaimah

MÖ 2000 yıllarında kurulan Ras al-Kaimah, önemli bir liman kenti ve tarım merkezidir. DigdaggaKhaimah'ta kurulan modern çiftlikte süt ürünleri üretilmekte, hayvancılık ve tavukçuluk yapılmakta, meyve ve sebze üretilmektedir. Ras al-Kaimah'tan çoğunlukla hammadde (inşaat taşları, patlayıcılar ve ilaçlar) ihracatı yapılmaktadır. Şehirde keşfedilen sınırlı sayıda petrol alanlarında yapılan üretim günlük 10 000 varile ulaşmıştır. Turistler için ise Ras al-Kaimah'ta arkeoloji, etnoloji ve tarih müzesi bulunmaktadır.

Umm al-Quwain

Kıyıda devam eden kara yolu üzerinde bulunan Umm al-Quwain, küçük bir Emirliktir. Petrol bulunmadan ve Emirlikler birleşmeden önce izole edilmiş ve fakir bir Emirlik olan Umm al-Ouwain'in altyapısında ve iş imkanlarında son yıllarda ilerleme kaydedilmiştir. Emirlik'te bulunan Ahmet bin Rashid Limanı uluslararası standartlarda olup, 115 metreden 400 metreye kadar uzanan dört rıhtıma sahiptir. Umm al-Ouwain'de 1987 yılında kurulmuş olan bir serbest bölge de bulunmaktadır. Modern bir ulaşım ve telekomünikasyon sisteminin yanında modern bir hastane ve yerel radyo istasyonuna da sahip olan Emirlik'in tarihi kuleleri, kaleleri, geleneksel at ve deve güreşleri turistlerin ilgisini çekmektedir.

Fujairah

Fujairah, Umman Körfezi'nde yer alan tek Emirliktir. Dağlık alanların eteğinde dar bir alanda yer alan Fujairah, bozulmamış plajları ile ünlüdür. Balıkçılık, atçılık ve dalış gibi aktiviteler yaygındır. Fujairah Limanı 1982 yılında inşa edilmiş olup, konteyner taşımacılığına ve Arap yarımadasının ihtiyacına yönelik olarak küçükbaş ve büyükbaş hayvan taşımacılığına uygundur. Emirlik içinde uluslararası bir havaalanı ve çok sayıda küçük sanayi yatırımı bulunmaktadır. Mermer, fayans, ayakkabı ve çimento fabrikaları bu işletmelerden bazılarıdır.

Yargı Sistemi

BAE'de karmaşık, ikili bir yargı sistemi bulunmaktadır. Anayasa, yargının temelini İslam şeriatı olarak belirlemektedir. Adli uygulamalarda hem İslam, hem de Batı modellerinin karışımı görülmektedir. Federal yasalar, bu iki tür yasa modelini benimseyen mahkemeler için de geçerlidir. Kişinin bu mahkemelerden hangisine gideceği kendisine kalmıştır. Şeriat mahkemeleri de Yüksek Mahkeme'ye karşı sorumludur. Mahkemelerde jüri sistemi yoktur. Silahlı Kuvvetlerin ayrı mahkemeleri vardır.

Federal düzeyde en yüksek yargı kurumu olan Federal Yüksek Mahkeme, kendine özgü bir Anayasa Mahkemesi olarak da düşünülebilir. Bu mahkeme, aynı zamanda en yüksek temyiz mahkemesidir.

Sivil, ticari ve idari konularda gerçek veya tüzel kişiler arasındaki anlaşmazlıklara iptidai mahkemeler; federal mahkemelerin görev alanı dışındaki konulara ise Emirliklerin kendi yargı organları bakmaktadır.

COĞRAFYA

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Çöllerin ve deniz kıyılarının birleşimi sonucunda ülkede yazları sıcak ve nemli bir hava görülmektedir. Hava sıcaklığı yazın 46 dereceye kadar çıkabilmekte ve %100 nem hissedilebilmektedir. Kışları ise ülkeye ılıman iklim hakim olmakta ve sıcaklık 14-23°C arasında değişmektedir. Zaman zaman yaşanan kum fırtınalarının dışında sel, kasırga ve deprem gibi doğal afetlere rastlanmamaktadır. Su kıtlığı son yıllarda BAE için önemli bir sorun haline gelmiştir.

Yeraltı sularının yetersizliği ve su talebinin karşılanmasındaki güçlükler nedeniyle, kullanılan suların %80'i deniz suyunu arıtma tesislerinden karşılanmaktadır. BAE'de her emirlik kendi elektrik ve su sistemlerini işletmekte olup, son yıllarda elektrik şebekelerinin birleştirilmesi gündeme gelmiştir.

BAE'nin sahip olduğu en önemli kaynaklar olan petrolün ve doğalgazın %90'ından fazlası Abu Dhabi'de çıkarılmaktadır. BAE'deki doğal gaz ve petrol rezervleri, OPEC içindeki en büyük beşinci rezervlerdir. Ayrıca Fujairah ve Ras al-Khaimah'ta bakır, Abu Dhabi'de magnezyum ve kuzeydeki emirliklerde manganez çıkarılmaktadır. BAE'nin doğal gaz rezervleri ise 213 trilyon ft³ ile dünyadaki en büyük beşinci doğal gaz rezervidir. Ham petrol rezervleri ise 97,8 milyar varildir. Söz konusu miktarın % 94'ü Abu Dhabi'dedir.

Federal Hükümet, Ağustos 1998'de BAE'nin ilk ulusal çevre yasasını onaylamıştır. Yeni yasa ile birlikte emisyon hacmi üzerine kısıtlamalar getirilmiş ve bunun gibi birçok önlem hayata geçirilmiştir. Son yıllarda Abu Dhabi'li yetkililer çevre bilincinin artırılmasına yönelik kampanyalar yürütmektedir. Ayrıca, dünyanın ilk sıfır-karbonlu ve sıfır-atıklı şehrinin Abu Dhabi'nin merkezinde kurulacağı açıklanmıştır. Şehrin içinde araştırma merkezleri, laboratuvarlar, şirketler için ayrılmış dükkanlar, hafif imalat fabrikaları, bilim müzesi ve eğlence merkezlerinin kurulması planlanmaktadır. Otomobil kullanımının yasak olacağı, tamamen yenilenebilir enerjinin kullanılacağı ve çevresindeki tarlalarla kendi kendine yetebilmesi düşünülen bu şehirde yatırım yapacak olan firmalara vergi muafiyetinin yanı sıra %100 mülkiyet ve fikri mülkiyet hakkının korunması gibi imkanlar sunulması düşünülmektedir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

BAE nüfusu sürekli artış göstermektedir.1980 yılında 1 milyon olan nüfus 2013 yılında 7,9 milyona ulaşmıştır. Nüfusun % 39'u Abu Dhabi, % 29'u Dubai, % 18'i Sharja ve % 14'ü diğer emirliklerde yaşamaktadır.

Ülkede orta yaş nüfus grubu (ortalama 32,6 yaş grubu) artmaktadır. Doğum oranı bölgesel ortalamanın altında olup; sürekli olarak düşmektedir.

BAE'nin toplam nüfusun % 80'ni yabancılar oluşturmaktadır. Yabancı nüfus oranı sürekli artmaktadır. Ülkede çalışanların % 90'nı da yabancılardır. Yabancı nüfusun dağılımı Hintliler (%29), Pakistanlılar (%20), Bangladeşliler (%13), Filipinliler (%10), diğer Araplar (%12), İranlılardan (%2) ve diğer yabancılardan (%4) oluşmaktadır.

BAE'nde başlıca işgücü kaynağını oluşturan Asya kökenli göçmenler, başta inşaat olmak üzere emek yoğun sektörlerde düşük ücretler karşılığında işçi olarak çalışırken; Arap kökenliler kamu

kurumlarında memur olarak istihdam edilmekte; Avrupalılar ise özel şirketlerde yönetici veya danışman kadrolarında görev almaktadırlar.

Ülkede son yıllarda göçmen işçilerin yerini BAE vatandaşlarının alması fikrine giderek sıcak bakılmaktadır. Çalışan BAE vatandaşlarının %88'i kamu sektöründe istihdam edilmekte, bunların da %56'sı polis teşkilatında ya da askeri kuvvetlerde görev yapmaktadır. BAE nüfusunun yaklaşık %40'ınının 21 yaş altı kişilerden oluştuğu dikkate alındığında, işsizliğin ilerleyen yıllarda BAE vatandaşları için önemli bir sorun teşkil etmesi muhtemel gözükmektedir.

GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

BAE, 2014 yılında EIU tahminine göre 419,6 milyar dolarlık nominal GSMH'sı ile Orta doğu ve Körfez ülkeleri içinde Suudi Arabistan ve İran'dan sonra en büyük üçüncü ekonomiye sahiptir. Satın alma gücü paritesine göre 71.757 dolar kişi başına milli gelir ile Katar'dan sonra ikinci sırada gelmektedir.

Serbest piyasa ekonomisinin hakim olduğu Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) ekonomik zenginliği büyük ölçüde Gayri Safi Yurt İçi Hasılasının (GSYİH) yaklaşık % 38'ini oluşturan petrol ve doğal gaz üretimine dayanır. Bu ürünlerin fiyatlarındaki dalgalanma ekonomiye de yansımaktadır. Ülkenin başlıca ihraç ürünleri ham petrol, doğal gaz ve kurutulmuş balık, başlıca ithalat ürünleri makine ve taşıt araçları, kimyasallar ve gıdadır.

BAE dünyanın 7. büyük petrol rezervlerine sahip olup, bu rezervlerin 97,8 milyar varil civarında bulunduğu tahmin edilmektedir. BAE'deki petrolün %90'ından fazlası Abu Dhabi Emirliği'nde üretilmektedir. BAE'nin günlük petrol üretimi 2, 75 milyon varil civarındadır.

Dünyanın en büyük yedinci doğalgaz kaynaklarına (6,43 trilyon m3) sahiptir. Ülke rezervleri: Abu Dhabi (196 Tcf), Sharjah (10, 7 Tcf), Dubai (4,1 Tcf) ve Ras Al Khaimah (1,1 Tcf) emirliklerinde yer almaktadır.

Ekonomi Politikaları

BAE Yönetiminin, ekonominin petrol ve petrol yan ürünleriyle doğalgaza bağımlılığının azaltılması için hükümetin üretim ve yatırımların çeşitlendirilmesi çabaları olumlu karşılanmaktadır. Bu çerçevede, BAE Hükümetinin özellikle turizm, inşaat, havacılık, hizmet sektörü, finans ve otomotiv gibi sektörlerle yatırım yapmaya başladığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, "Abu Dhabi 2030 Planı" çerçevesinde 200 milyar dolar yatırım yapılması öngörülmektedir.

BAE'nin ülke gelir kaynaklarını çeşitlendirmeye yönelik devlet politikası ve özel sektörde yaşanan canlanma neticesinde petrol-dışı gelirlerin milli gelirdeki payı gittikçe artmaktadır.

Ülke GSMH'nın % 7, 6'sını imalat sanayi üretimi oluşturmaz. Sözkonusu üretimin 2025 yılına kadar GSMH'nın % 25'ini oluşturması için yatırımlar devam etmektedir.

BAE ülkenin farklı ulaşım ağlarını birbirine bağlamayı planlayan bir demiryolu projesine başlamıştır. 1500 km. uzunluğunda olması öngörülen demiryolu projesinin Suudi Arabistan sınırındaki

Ghuweifat ile Umman sınırındaki Al Ain'ı birbirine bağlayarak KİK demiryolu ağının da bir parçasını oluşturması öngörülmektedir.

BAE Bakanlar Kurulu, ülkenin 50. Kuruluş Yıldönümüne rastlayan 2021 yılı için hedeflerini ortaya koyan "Milli Şart" adlı bir belgeyi kabul etmiştir.

BAE'ye bağlı emirliklerden birisi olan Dubai, bulunduğu coğrafyada ticaret, finans ve turizm merkezi olma stratejisi izlemektedir. Pazar olarak küçük olduğundan, dış ticareti "re-export"a dayanmaktadır. Liman ve serbest ticaret bölgeleri alt yapı olarak gelişmiştir. Önde gelen mal tedarikçileri Çin ve Japonya, başlıca satış yaptığı pazarlar ise İran, Irak, Hindistan, Doğu Afrika ve KİK ülkeleridir.

BAE Hükümeti son dönemde elde ettiği deneyim ve sermaye birikimi sayesinde dış pazarlarda yatırıma yönelmiştir. Hükümet sahip olduğu kamu şirketleri aracılığıyla çeşitli ülkelerde telekom ve sanayi şirketleri ile bankalar satın almaktadır. Ayrıca, bahsekonu kamu şirketlerinin liman, serbest bölge işletme, turizm ve gayrimenkul geliştirme gibi projeler aracılığıyla gelişmekte olan ülkelere yatırım yapmaya yöneldiği dikkati çekmektedir.

Para Politikası

BAE'nin resmi para birimi olan Dirhem, 1980'li yılların ortalarından bu yana ABD Doları'na 1ABD\$=3, 67 Dirhem değişim oranı üzerinden sabitlenmiştir. BAE Merkez Bankası oranın korunmasında kararlı olup, bunu enflasyon karşısında bir koruyucu ve istikrar için gerekli bir unsur olarak görmektedir.

BAE, Körfez İşbirliği Konseyi üyesidir. KİK üyesi 6 ülke arasında 1 Ocak 2003 itibariyle Gümrük Birliği yürürlüğe girmiştir. KİK üyesi ülkelerin aralarında oluşturulan Ortak Pazar 1 Ocak 2008 itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Ekonomik Performans

Temel Ekonomik Göstergeler	2012	2013	2014	2015c	2016c
GSYİH (milyar dolar, nominal fiyatlarla)	372,3	402,2	419,6	394,9	421,2
Reel Büyüme Oranı (%)	4,7	5,2	4,6	3,3	3,4
Nüfus(Milyon)	7,5	7,9	8,4	8,9	9,4
Kişi Başına GSYİH (dolar, SGP*)	71.432	71.980	71.757	71.177	71.468
Enflasyon Oranı (%)	0,7	1,1	2,3	2,1	2,5
Döviz Kuru (Dh/\$, yılsonu)	3,67	3,67	3,67	3,67	3,67
İhracat Milyon ABD \$,	349.481	378.609	380.346	351.654	379.878
İthalat Milyon ABD \$,	217.499	241.507	253.583	263.219	284.276

c EIU projeksiyonu. * Satınalma Gücü Paritesi

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, 2015

2014 yılında reel GSMH % 4,6 oranında büyümüştür. 2015 yılında ise % 3,3 oranında büyüme tahmin edilmektedir. 2016 için öngörülen büyüme oranı % 3, 4 oranındadır.

Hükümet ekonomiyi farklılaştırma çalışmalarını uzun dönemde önemli oranda gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. 2030 yılında, GSMH'nin % 64'nün petrol dışı sektörlerden oluşacağı tahmin edilmektedir.

Ülkede petrolün çıkarılmaya başlandığı 1958 yılından bu yana Birleşik Arap Emirlikleri'nin ekonomik performansı petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara göre değişiklik göstermiş; sanayi üretimi ve ihracat bu dalgalanmalardan doğrudan etkilenirken, harcamalar ve faiz oranları dolaylı biçimde etkilenmiştir.

Ekonomideki genişlemede, ihracat gelirlerindeki artışın yanı sıra yatırımlardaki ve özel tüketimdeki artışın da etkisi olmuştur. Böylece, ülkede yaşayanların refahı artmış, kredi olanaklarından yararlanma kapasitesi yükselmiş, hızlı nüfus artışının etkisiyle tüketimde de hızlı bir artış meydana gelmiştir.

BAE hükümetinin, yeni projelere yönelik harcamaları artırmasıyla birlikte 2014 yılında % 4,6 reel büyüme gerçekleştiği tahmin edilmektedir. 2015 ve takip eden yıllarda petrol dışı sektörlerde hızlanan faaliyetler nedeniyle ekonomik büyümenin yine yüksek oranlarda gerçekleşmesi beklenmektedir.

2014 yılında günlük petrol üretiminin ortalama 2.760.000 varil olduğu tahmin edilmekte olup; 2015 ve 2016 yıllarında üretimin 2.740.000 varil civarında olması beklenmektedir.

Diğer taraftan hizmet sektöründe özellikle turizm alanında yeni pazarların ve yeni ürünlerin devreye sokulmasıyla BAE turizm sektöründe büyüme artacaktır. Ülke havayollarının yeni uçaklar satın alması ve uluslararası havayolları şirketleriyle yapacakları işbirliklerinin turizm sektörüne büyük katkı yapması sözkonusudur.

BAE'de, 2014 yılında enflasyon % 2, 3 civarında gerçekleşmiştir. 2015 yılı için % 2, 1 oranında enflasyon beklenmektedir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

İş Kurma Mevzuatı

2014 yılı Dünya Bankası verilerine göre BAE'de iş yapma kolaylığı endeksinde 185 ülke içerisinde 22.ci sırada yer almaktadır.(World Bank's Doing Business 2014)

BAE'de gelir vergisi ve katma değer vergisi uygulaması yoktur.

BAE'de yabancılar; şirket kurma yoluyla yerleşik olarak ticari faaliyette bulunacağı gibi, şirket kurmadan ve dolayısıyla yerleşik bir varlık tesis etmeksizin de (ticari acenta) ticari faaliyette bulunma imkânına sahiptir.

Bu çerçevede, Emirlikler içinde ya da serbest bölgelerde şirket kurma imkanı bulunmaktadır. Temel fark, serbest bölgede yerel ortağa gerek duyulmamaktadır. Bölge ülkelerini hedef pazar tayin eden üretici/imalatçı uluslararası firmalar, Dubai ya da diğer kuzey emirliklerindeki serbest bölgeleri lojistik/depolama merkezi ve dağıtım üssü olarak değerlendirmektedir.

Sirket kuruluğu, 1984 tarihli 8 sayılı Şirketler Kanunu çerçevesinde yürütölmekte olup, Şirket kuruluğu için avukatlık firması ile temasa geçilmesinde yarar bulunmaktadır.

Ölkede; Emirlikler içinde ya da serbest bölgelerde olmak üzere, iki farklı şekilde Şirket kurulması imkanı bulunmaktadır.

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Arap iş kültürünün en önemli unsurlarından birisi tartışmaların asgari bir seviyede tutulması veya hiç yaşanmamasıdır. Bu yüzden bu ölkelerde aşırı derecede baskı uygulanan satış tekniklerinden uzak durulması tavsiye edilmektedir.

İlk toplantıları tanışma toplantıları olup, konuya ve programa çok az sadık kalınmaktadır. Geleneksel selamlama şekilleri içerisinde sağ elin kalbe götürölerek samimiyet, içtenlik ve sıcaklık mesajları verilirken, modern Araplarda ise gevşek ancak uzun süreli bir el sıkışma takip edilmektedir.

Ziyaretçinin bir odaya girerken ayakkabılarını çıkarması ve dışarıda bırakması uygun olacaktır. Çünkü halı üzerinde ibadet yapılmaktadır. Odaya girildiğinde ilk olarak en kıdemli kişinin eli sıkılır. Konuşmaya katılmadan önce odadaki herkesin eli sıkılmalıdır.

Kartvizit kullanımı yaygındır. Eğer kullanılacaksa Arapça olması yararlı olacaktır. Yaygın bir şekli ise kartvizitin bir tarafının Arapça diğer tarafının da İngilizce olmasıdır. Eğer çok kaliteli ve oymalı bir kartvizit tercih edilecekse, bir tarafında her iki dilin de kullanılması mümkün olabilir veya her dilde hazırlanmış ayrı ayrı kartvizit kullanılabilir. Broşür ve diğer promosyon malzemelerinin hem Arapça hem de İngilizcesinin olması önemlidir

Randevu talep edilirken gün içindeki ibadet zamanlarına dikkat edilmesi ve yıl içindeki kutsal günlerin dikkate alınması gerekmektedir. İş görüşmeleri ağır bir tempoda ilerlemektedir.

Arapların oldukça muhafazakar bir yapıda oldukları görölmektedir. Duyguların dışı vurulması çok sık rastlanmaz. Hatta toplum içerisinde şakalaşma ve gülme bile kontrollü bir şekilde yapılmaktadır. Kişiler veya eşler arasındaki tartışmaların başka kişilere aktarılmasından bile rahatsızlık duyulmaktadır. Bu nedenlerden dolayı kişisel konulara odaklanmaktan uzak durulmalıdır. Arap kültürü detaylara odaklanmaktadır. Ahlak ve beklenen sosyal davranışların başını cömertlik, saygı ve sorumluluk almaktadır.

Arap ataerkil aile kültürü erkeğe hakim rolü vermektedir. Bu olay beraberinde kadına saygıyı ve korumayı getirmektedir. Erkek evde önemli bir rol oynamakta ve evin reisi olarak kabul edilmektedir. Kadın ise daha geride aile işleri ile uğraşmaktadır. Halk içerisinde kadın erkeği takip etmektedir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri 90 güne kadar seyahatlerinde vizeden muaftır. Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir.

Yabancı bir kişi, yerel ortak bulmaksızın BAE'de Şirket kuramamaktadır. Öte yandan, serbest bölgelerde Bölge İdaresi sponsor olduğu için yerel vatandaş/sponsor gereksinimi ortadan kalkmaktadır.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Cuma ve Cumartesi hafta sonu resmi tatil günleridir. Kamu kurumları Cuma ve Cumartesi günleri tam gün tatil iken, özel sektör firmaları ve esnaf Cuma günü haricinde 08.00–13.00 ve 16.30–19.30 arasında faaliyet göstermektedir. Büyük alış veriş merkezlerinde yer alan mağazalar ise, Cumartesi günü tam gün açık olup, Cuma günü ise öğleden sonra (14.30) işe başlamaktadır. Bankalar, yalnızca Cuma günü kapalıdır.

Resmi Tatiller (2013) 1 Ocak (Yılbaşı); 4 Kasım 2013 (İslami Yılbaşı); 24 Ocak 2013 (Hz. Muhammed'in Doğumu); 6 Ağustos (Yalnızca Abu Dhabi'de; Şeyh Zayed'in yönetime geçmesi); 8 Ağustos 2013 (Eid al-Fitr/Ramazan Bayramı); 15 Ekim 2013 (Eid al-Adha/Kurban Bayramı); 2 Aralık (BAE Milli Günü).

Yerel Saat

BAE saati Türkiye saatinde 2 saat ileride bulunmaktadır. GMT'den 4 saat ileridedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Metrik ve İngiliz ölçü biriminin dışında yerel ölçü birimleri de kullanılmaktadır.

Telefon Kodları

Uluslararası telefon kodu +971'dir.

1-Emirlikler (şehir) İçinde Şirket Kurulması

Yabancı bir kişi/firma; bir veya birden fazla BAE vatandaşını ortak yapmaksızın Emirlikler içinde ticari şirket kuramamaktadır.

Limited Şirket (LLC):

Şirketler Kanununa göre, BAE'de 7 değişik şirket kuruluşu vardır. BAE'de uzun dönem varlık göstermek isteyen yabancılar tarafından tercih edilen şirketleşme türü Limited Şirket (LLC)'dir.

Dubai'de ticari şirket faaliyeti için Department of Economic Development (www.dubaided.gov.ae) tarafından ticaret lisansı düzenlenmesi ve bilahare Dubai Ticaret ve Sanayi Odası (<http://www.dcci.ae/>) tarafından da firmanın üyelik kaydının yapılması gerekmektedir. Şirketin iştişal alanına göre ilgili diğer kamu kurumlarınca tanzim edilen belgelere de ihtiyaç duyulabilmektedir.

En az 2, en çok 50 ortakla kurulabilmektedir.

Yabancılar şirket hisselerinin en fazla %49'una sahip olabilmektedir. %51 çoğunluk ise yerel ortağa aittir. (LLC'deki yabancı ortaklık payının yükseltilmesi yönünde Ekonomi Bakanlığı çalışmalar yapmaktadır.)

Kuruluş sermayesi en az 150.000 Dirhem olmakla birlikte, Dubai'de 300 bin dirhemdir (82 bin dolar).

LLC Şirketinin konusu ve amacı; sigortacılık, bankacılık veya para yatırımına ilişkin olamamaktadır.

Yönetim Kurulu, Genel Kurul'ca belirlenip, üye sayısı azami 5 kişi olmaktadır.

Şirketin günlük yönetimi için yabancı ortak veya yabancılar müdür (manager) olarak atanabilmektedir.

Son aşamada, DED'ten Ticaret Lisansı (Trade Licence) alınmaktadır.

Ticaret Lisansının alınmasını müteakip firmanın Ticaret ve Sanayi Odası'na üyelik kaydı (certificate of membership) yapılmaktadır.

Şirketin iştiğal alanına göre bazı durumlarda özel izin alınması gereken kurumlar:

-Bankacılık / Finans: Merkez Bankası

-İmalat/Sanayi Projeleri: Finans ve Sanayi Bakanlığı

-Müteahhitlik/Mühendislik Danışmanlığı: Dubai Belediyesi

b. Ortak Yatırım (Consortium Company)

Bu yapı iki veya daha fazla kişinin ortaklığında kurulmaktadır. Kısa vadeli yatırımlar açısından, yabancı şirketler genellikle bu şirketleşme şeklini kullanmaktadırlar. Şirket ismi ve lisansı ana ortağıdır. Kontratta ortakların hak ve sorumlulukları, ayrıca kar ve zararın nasıl paylaşılacağı yazılmaktadır.

Yerli ortak şirket sermayesinin %51'ine sahip olmaktadır. Ancak, kar değişik oranlarda paylaşılabilir. Ortak girişim şirketlerinde anasözleşmede aksi belirtilmediği sürece, kararlar bütün ortakların oybirliğiyle alınmaktadır.

2) Serbest Bölgelerde Şirket Kurulması

Serbest bölgelerde kurulacak şirketlerde yerel ortağa ihtiyaç bulunmamakta olup, %100 yabancı sermayeli şirket kurulabilmektedir. Yerel sponsor görevi serbest bölge idaresi tarafından yerine getirilmektedir. Şirket kuruluş işlemleri serbest bölgelerde yapılmaktadır.

İthalat, re-export ve ihracatta gümrük vergisi alınmamakta, kar ve sermaye transferine engel bulunmamaktadır. Bölge İdareleri tarafından; ucuz enerji ve personel sağlanabilmekte, ayrıca çalışan personelin barınma ihtiyaçları karşılanabilmektedir. Her türlü prosedür yerinde ve kısa sürede tamamlanmaktadır.

BAE'de 15 adet serbest bölge bulunmaktadır. Serbest bölgeler ile ilgili bilgilere www.uaefreezones.com adresinden erişim sağlanabilmektedir. En önemli serbest bölgeler Dubai ve Sharjah Emirliklerinde yer almaktadır. Ras Al Khaimah ve Fujairah'ta da gelişme yolunda olan serbest bölgeler mevcuttur. Her serbest bölgenin kuruluş izinleri, masrafları ve kira bedelleri farklıdır.

Bünyesinde bulundurduğu 5 000 civarında firma, limanı ve teknik altyapısı ile Dubai Jebel Ali Serbest Bölgesi (www.jafza.ae) BAE'nin en büyük serbest bölgesidir. Dubai'de aynı zamanda Havaalanı Serbest Bölgesi ve iştiğal alanlarına göre kurulmuş özel serbest bölgeler de (Internet City, Media City, Knowledge Village, Healthcare City) faaliyette bulunmaktadır.

BAE'deki serbest bölgelerde iş yapmak çok kolay ve düzenlidir. Serbest Bölge İdaresi iş ile ilgili olarak yerel idare ile olan ilişkilerin koordinasyonunu sağlamaktadır. Bu işlemler; vize işlemleri, yasal

ve konsolosluk işlemleri, göçmenlik işlemleri, sağlık kartlarının çıkarılması, ehliyet ve araba kaydı ve iletişim gibi konuları içerebilir.

Jebel Ali Serbest Bölgesi'nde Verilen Teşvikler

JAFZA'da kurulacak olan şirket için yerli bir ortağa gerek duyulmamaktadır. Bu yüzden şirketlerini tam olarak kontrol edebilme olanağı bulunabilir. Personel geliri ve şirket vergileri yoktur: Hükümet tarafından alınan bir kararla serbest bölgede kurulacak olan şirketlerden 50 yıl boyunca vergi alınmamaktadır. Ayrıca, bu imtiyaz yenilenebilmektedir.

Arzu edildiği takdirde elde edilen karların tümünün yurtdışına transferi yapılabilmektedir. Personel temininde de problem bulunmamaktadır. Firmalar istedikleri işçileri istihdam edebilme imkanına sahiptirler. İlaveten şirketler serbest bölgede çalıştırmak üzere kendi işçilerini de getirme imkanına sahiptir. JAFZA'da uluslararası personelin bir arada barındırabilmesinin sağlanması amacıyla kaliteli konaklama olanakları mevcuttur.

Şirket Kurmaksızın Ticari Falliyet

Ticari Acenta Tayini (Commercial Agent):

Ticari Acentalığı düzenleyen 1981 tarihli ve 18 sayılı Federal Kanun uyarınca; yabancı bir şirket, BAE vatandaşını ya da %100 BAE sermayeli bir firmayı ülke genelinde ya da belirli Emirliklerde ticari acenta tayin edebilmektedir. Acentalık; ilgili ürünün pazarda dağıtımını, satışını ve ilgili hizmetin verilmesini kapsamaktadır. Acentalar öncelikle Ekonomi Bakanlığında (Commercial Agencies Committee) tescil olunmaktadır.

Ticari Acentalık Sözleşmesi süreli yapılmaktadır. Sözleşmede; tarafların detaylı kimlik bilgileri, ürünün adı, sözleşmenin başlangıç tarihi ile geçerlilik süresi, sözleşmeyi süresinden önce sona erdirecek özel şartlar, acentanın yetki bölgesinin (tüm BAE olacağı gibi sadece bir Emirlik de olabilmektedir.) belirtilmesi gerekmektedir.

Ayrıca ürünün patenti Ekonomi Bakanlığında tescil edilmektedir. Acentalık anlaşması öncesinde 4-6 ay gibi bir geçiş süresi tanınarak firmanın BAE pazarındaki performansının gözlenmesi genelde tercih edilen bir yoldur.

Hassas bir konu olan "acentalık anlaşması" öncesinde, ürün üzerindeki hakların korunması yollarının belirlenmesi amacıyla Ticaret Müşavirliğimiz ile ya da avukatlık şirketleri ile temasa geçilmesinde yarar bulunmaktadır.

Şube ve Temsilcilik Açma (Foreign Company Branch & Representative Office)

Yabancı şirketler, Ekonomi Bakanlığında uygunluk alarak ve isimlerini Bakanlıktaki Yabancı Şirket Tescil kısmına kaydettirerek şube (foreign company branch) ve temsilcilik ofisi (representative office) açabilmektedir. Bilahare, Dubai'de Department of Economic Development (DED) lisans düzenlemekte ve Ticaret ve Sanayi Odasına üyelik kaydı yapılmakta, kuruluş sermayesi gerekmemektedir.

"Temsilcilik Ofisi" ile sadece ilgili ürün ve hizmetin promosyonu/reklamı yapılabilmektedir. İhracat, ithalat ve iç piyasada satış gibi ticari faaliyetler sözkonusu değildir.

"Şirket Şubesi" yoluyla ise, yabancı firmaya sadece sicilinde kayıtlı ürününün ticaretini yapmasına imkan tanınmıştır.

Her iki haldede, yıllık belirli bir ücret ödemek suretiyle, "yerel bir hizmet görevlisi" (local service agent) istihdam etmek zorunluluğu bulunmaktadır. Bu kapsamda, bir BAE vatandaşı yerel hizmet görevlisi (service agent) olarak atanmaktadır. "Servis agent" statüsünün "ticari acenta-commercial agent-" kavramı ile karıştırılmaması gerekmektedir.

"Service Agent"; şirketin idaresine karışmamakta ve mali konularda herhangi bir sorumluluğu/yetkisi bulunmamaktadır. Görevi kamu ihalelerini takip etmek ve ilgili belgeleri teslim etmek, vize alımı veya işçi kartları çıkartılmasını temin etmek ya da reklam, kampanya ve pazarlama (promotions) faaliyetleri gibi konularda yardımcı olmaktır. Bu çerçevede, yerel hizmet görevlisinin (local service agent), ticari acentayla (commercial agent) karıştırılmaması gerekmektedir.

Kamu İhalelerine Katılım

Dubai ve Abu Dhabi'deki mega inşaat projelerinin sahibi olan "proje geliştirme-developer-" şirketleri aşağıda sunulmaktadır.

EMAAR (Dubai) (<http://www.emaar.ae/index.aspx?page=home>)

NAKHEEL (Dubai) (<http://www.nakheel.com/en>)

ALDAR (Abu Dhabi) (<http://www.aldar.com/>)

Dubai Properties (<http://www.dubai-properties.ae/en/index.html>)

BAE'de kamu ihalesi açan başlıca kamu kuruluşları aşağıda belirtilmektedir.

1- Dubai Roads & Transport Authority (<http://www.rta.ae/wpsv5/wps/portal>)

2- Abu Dhabi Electricity and Water Authority (<http://www.adwea.com/en/>)

3- Dubai Electricity and Water Authority (<https://e-services.dewa.gov.ae>)

4- Dubai Municipality (<http://login.dm.gov.ae/wps/portal/MyHomeAr>)

5- Ministry of Public Works

Adres: P.O.Box: 878 -Abu Dhabi Tel: +971 2 6260606 Fax: +971 2 6260026

Birleşik Arap Emirlikleri diğer ihale bilgilerine <http://www.emiratestenders.com/> internet adresinden erişim sağlanabilmektedir.

Kamu İhale Kanunu ile federal kamu proje ihalelerine teklif verme hakkı, BAE'li tedarikçi ve yüklenicilere veya en az %51 oranında hissesi BAE vatandaşlarına ait olan ve BAE'de yerleşik şirketlere verilmiştir. Ya da ihalelere katılabilmek için yerel bir acenta veya distribütör kullanılması gerekmektedir. Ancak, bu kurallar büyük projeleri üstlenebilecek yerel şirketlerin ülkede bulunamaması nedeniyle bu tür projelerin ihalelerinde kullanılamamaktadır.

Hizmet ya da ürünün BAE'de bulunmaması halinde, kamu ihalelerine yabancı firmalar davet edilebilmekte ve gerekli koşulların karşılanması durumunda ihale yabancı firmaya verilebilmektedir.

SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Ülkenin zor iklim koşullarından dolayı, tarım sektörünün GSYİH'ye katkısı oldukça düşük (%2 civarında) bir seviyededir. Ancak, ülkede çiftçilikle uğraşan işgücünün göreceli olarak fazla olmasından dolayı, sektör hem federal devletten hem de yerel yönetimlerden önemli miktarda teşvik almaktadır. Devletin tarım sektörüne olan desteğinin siyasi gerekçelerle devam etmesi beklenmektedir. Buna rağmen gıda sektöründe kendi kendine yeterliliğin sağlanması zordur. Gıda fiyatlarındaki artış nedeniyle ve gıda arzını sağlayabilmek için Sudan ve Pakistan gibi ülkelerde yatırımlar yapılmaktadır. Balıkçılık ve inci avcılığı, BAE gıda sektörünün geleneksel olarak önemli bir kısmını oluşturmaktadır.

Sanayi

Ülkede uygulanan en başarılı politikalarından birisi serbest bölgelerin geliştirilmesi olup, bunların içinde en gelişmiş olanı ise 1985 yılında Dubai'de kurulan Jebel Ali Serbest Bölgesi'dir. Günümüzde 100'den fazla ülkeden 3 000'in üzerinde firmaya ev sahipliği yapmakta olan Jebel Ali Serbest Bölgesi (JAFZ), yeni yatırımcıları çekmeyi sürdürmektedir. Yatırımcılara gümrük tarifelerinden ve vergi kontrollerinden muafiyet sağlanmasının yanı sıra, kaliteli bir alt yapı hizmeti de (Jebel Ali Havaalanı gibi) sunulmaktadır. Serbest bölgedeki sanayi yatırımlarının büyük kısmı, hafif sanayiye ve son aşama montaja yöneliktir (özellikle elektronik gibi alanlarda). Ayrıca birçok yabancı şirket bu bölgeyi ana dağıtım merkezi olarak kullanmaktadır.

Jebel Ali Serbest Bölgesi'nin başarısı, Dubai'de ve diğer emirliklerde yeni serbest bölgelerinin kurulmasını teşvik etmiştir. Dubai'deki serbest bölgeler kadar kaliteli bir altyapı hizmeti sunulmasa da Ajman, Fujairah, Sharjah, Umm al-Qaiwain ve Ras al-Khaimah'ta da serbest bölgeler bulunmaktadır. Abu Dhabi'deki serbest bölgeler ise, Dubai'de hali hazırda kurulu olan serbest bölgelere rakip olamamaktadır.

BAE'de imalat sanayi hidrokarbona dayalı olmakla birlikte, diğer bazı imalat sanayi alt sektörleri de büyümeye başlamıştır. Sektöre yapılan yatırımlarla yaklaşık 2 500 civarında fabrika kurulmuş, çoğu Asyalı göçmenlerden oluşan 200 000'in üzerinde kişiye iş imkanı yaratılmıştır. Sektördeki sanayi kuruluşlarının çoğu kimyasal maddeler, ev aletleri, kağıt, gıda, giyim ve yedek parça üretimi yapan hafif sanayi kuruluşlarıdır.

Alüminyum üretimi son 20 yıldır önemli bir sektör olarak ön plana çıkmış olup, Dubai hükümetinin sahip olduğu Dubai Aluminium (Dubal) şirketi, sektördeki üretimin çoğunu gerçekleştirmektedir. Dubai Aluminium, üretimi ile Dubai'yi dünyanın ilk 10 alüminyum üreticisi arasına sokmayı başarmıştır. Bu üretimin büyük kısmı ihraç edilmekte olup, geri kalanı ise diğer sektörler tarafından kullanılmaktadır.

Mubadala Development Company, Abu Dhabi'nin sanayi temelini genişletilebilmesi açısından önem arz etmekte olup, hükümetin kalkınma stratejisi doğrultusunda yeni girişimlerin kurulması ve varolanların geliştirilmesi için uygun bir yerleşimdir. Dubai hizmet sektörünün ve teknolojinin merkezi olmayı hedeflerken, Abu Dhabi rekabet gücü yaratan sektörlerin (ucuz enerji ve iş gücü kaynaklarına erişimin kolay olmasının da etkisiyle) ağır sanayi ve imalat sektörleri olduğuna inanmaktadır.

Sağlık

BAE sağlık-medikal sekt6r6 ihtiyaçının %90'ını ithalat yoluyla karşılamaktadır. BAE'de ilaç sekt6r6 satışlarının % 20'si iç pazara yapılmakta olup; satışların % 80'ni ihracata y6neliktir. Tanınmış ilaç markaları re-export yapılmaktadır. 6zellikle Hindistan, Pakistan ve İnan ilaç sekt6r6nde başlıca re-export pazarlarıdır.

Yerel ilaç 6reticisi Neopharma, k6resel ilaç 6reticisi Alman Merch ile ilaç 6retimi yapmak 6zere anlaşma yapmıştır. 6retim 2013 yılı içinde başlayacaktır. S6z konusu anlaşma BAE'de yerel ve uluslararası ilaç 6reticisi firmalar arasındaki ilk anlaşmadır.

BAE'de t6keticilerin tanınmış ilaç sekt6r6 firmalarının vitamin ve benzeri 6r6nlerine talebi y6ksektir. T6keticiler bu 6r6nlere y6ksek fiyatlar 6demektedir.

BAE H6k6metin'nin başlıca 6ncelikleri arasında sağlık sekt6r6nde kaliteyi y6kseltmek yer almaktadır. 2012 yılında, kişi başına d6şen sağlık harcaması 1.547 Dolar civarındadır. S6z konusu miktar diğer k6rfez 6lkelerine g6re oldukça y6ksektir. Bu rakam Suudi Arabistan'da 917 dolardır. Gelecek beş yıl içinde toplam sağlık harcamalarının yerel para birimi cinsinden yıllık ortalama % 17 artması beklenmektedir. Buna rağmen sağlık harcamalarının GSMH içindeki oranı hala % 3,2 gibi oldukça d6ř6k bir orandır (Gelişmiş 6lkelerde bu oran % 18 civarındadır).

Birleşik Arap Emirlikleri'nde hastane yatak sayısı açığının 9000 adet civarında bulunduğu hesaplanırken, s6z konusu açık sağlık sekt6r6nde kapsamlı yatırım ihtiyaçını g6ndeme getirmektedir. D6nya standartlarına g6re sağlık sekt6r6nde 250 kişi başına bir hastane yatağı d6şmesi gerekirken, bu rakam BAE'de 555 kişidir.

BAE'de, 2015 senesine kadar hastane yatak sayısının 10.562'ye çıkması planlanmaktadır. Bu çerçevede, 6lke genelinde 5,7 Milyar Dolar tutarında hastane projesi açıklanmıştır.

Son yıllarda y6kselen petrol fiyatları ile beraber ekonomisini çeşitlendirme y6n6nde 6nemli gelişmeler g6steren Abu Dhabi Emirliği, başlatmış olduğu yoğun altyapı, emlak ve turizm projeleri ile 6nemli sayılara ulaşacak biçimde yurtdışından g6 almakta ve bu gelişmeler paralelinde sağlık hizmetleri sekt6r6ne y6nelik yeni yatırım ihtiyaçı doğmaktadır. Bu erevede, Abu Dhabi Emirliği ağırlıklı olmak 6zere, Birleşik Arap Emirlikleri'nde g6ndemde olan projeler dikkate alındığında, kısa vadede 2.9 milyar Dolarlık sağlık sekt6r6 yatırımının devreye sokulması beklenmektedir. 100 adet yeni hastanenin planlama safhasında olduğu BAE sağlık sekt6r6 Pazar b6y6kl6ę6n6n 2015 senesinde 12 milyar ABD Dolarına ulaşacağı hesaplanmaktadır. Belirtilen yatırım trendini değerlendiren uluslararası tanınırlığı olan Cleveland Clinic ve John Hopkins gibi hastane zincirleri içinde bulunduğumuz d6nem itibariyle Abu Dhabi Emirliğinde b6y6k 6lekli projeler başlatmışlardır.

Sağlık-medikal sekt6r6 ihtiyaçının %90'ını ithalat yoluyla karşılayan BAE bu anlamda eczacılık ve medikal 6r6nlerin pazarlanmasına y6nelik giderek artan bir potansiyel arz etmektedir. Bunun yanında, yapımı yeni başlatılacak hastane projeleri için medikal ekipman ve mobilya t6r6 donanım ihtiyaçının dış tedarikçi proje firmaları aracılığıyla karşılanacak olması da BAE'ye y6nelik ihracat fırsatlarını artırmaktadır.

Madencilik

BAE, OPEC 6lkeleri arasında beşinci en b6y6k petrol 6reticisi 6lke konumunda olup, d6nya kanıtlanmış petrol rezervlerinin hemen hemen %8'ine sahiptir. Petrol Abu Dhabi'de 1958 yılında, Dubai'de ise 1966 yılında keşfedilmiştir. Sharjah ve Ras al-Khaimah'ta ise k66k miktarlarda rezervlere rastlanmıştır. Abu Dhabi, petrol 6retiminde ve rezervlerinde durumunu s6rd6rmektedir.

Gelişmiş teknoloji ve devam eden arama çalışmaları neticesinde, son on yılda petrol rezervleri iki kat artmış olup, 100 milyar varile ulaşmıştır. Bugünkü petrol üretim seviyesi ile ülke, 140 yıl yetecek ölçüde rezerve sahip bulunmaktadır. Abu Dhabi'de özellikle denizde yeni rezervlerin keşfi ve mevcut rezervlerin geliştirilmesi yönündeki çalışmalara devam edilmektedir. Toplam kapasitenin %90'ına yakın bir kısmı Abu Dhabi'de bulunmaktadır.

BAE'nin dünya doğal gaz rezervlerinin %3.4'üne sahip olduğu tahmin edilmektedir. Bunun %95'den fazlası Abu Dhabi'de, geri kalanı ise Sharjah, Dubai ve Ras al-Khaimah'da bulunmaktadır. Son yıllarda çevre ile ilgili kaygıların artması dolayısıyla doğal gaz daha çok ilgi çeken bir yakıt türü haline gelmiş ve kullanımı artmıştır. Hızlı sanayileşmenin getirdiği iç talep artışının (özellikle ana hammadde doğal gaz olan petrokimya sanayinde) yanı sıra, enerji üretimi ve su arıtma kapasitesinin artırılması amacıyla doğal gaz üretimine ağırlık verilmesi planlanmaktadır.

Müteahhitlik Hizmetleri

İnşaat ve emlak sektörü Birleşik Arap Emirlikleri ekonomisi içinde petrol ve ticaretten sonra, üçüncü büyük sektör konumundadır. İnşaat sektörü 2008 global finans krizinin etkilerinin yaşanmakta olduğu dönemde dahi GSYH içindeki %8 büyüklüğünü muhafaza etmiş, 2011 yılında ise inşaat sektörünün BAE milli geliri içindeki payı % 11,5'e yükselmiştir. 2011 – 2013 döneminde BAE inşaat sektörünün yıllık ortalama % 7 oranında bir büyümüş olduğu tahmin edilmektedir.

Özellikle 2004'den başlayarak Körfez Bölgesinin en büyük inşaat-emlak faaliyetlerine sahne olan BAE, 2008 yılındaki Global finans krizinin inşaat sektörü üzerindeki etkilerini çok belirgin olarak yaşamıştır. 2010 ve 2011 yıllarında, krizin etkilerinin azalmaya başladığı görülmekle birlikte, başta Dubai olmak üzere bütün Emirliklerde emlak kalemlerinde ortaya çıkan arz fazlalıkları, yeni projelere başlanmasını zorlaştırmakta ve müteahhitlerin kar oranlarına olumsuz baskı yapmaktadır.

Arz fazlasının yanısıra, Euro bölgesindeki kriz ve İran ekonomisinde yaşanan olumsuzluklar gibi etkenler de, BAE'de yabancılara yönelik satış yapılan emlak projelerinin performanslarını olumsuz yönde etkilemektedir. 2011-2012 yıllarında BAEkonut piyasası, 2008 krizi öncesi seviyesine dönme çabaları göstermiştir. Ancak, Euro bölgesi krizi ve dünya ekonomisi genelinde gözlemlenen belirsizlikler, yatırımcıların konut satın alma planlarını ertelemelerine yol açtığı için özellikle Dubai olmak üzere BAE genelinde büyük çaplı konut projelerinin ertelenmesine ya da küçültülmesine sebep olmuştur. Dubai konut piyasasında, Orta Doğu'daki diğer ülkelerde yaşanan istikrarsızlıklar sebebiyle, olumlu gelişmeler yaşansa da, BAE genelinde mevcut arz fazlası konut piyasasının ve konuta dayalı inşaat projelerinin gelişmesinin önündeki en önemli engel olarak bulunmaktadır.

Abu Dhabi Emirliğinde 2013 sonrasında etkisini göstermesi beklenen bir başka gelişme ise Emirlikte inşa edilmekte olan alışveriş merkezlerinin tamamlanmasıyla 1000 kişi başına düşen kiralanabilir perakende alanının 2015 yılına kadar 1690 m2 ye ulaşacak olmasıdır. Bu oran Avrupa Birliğinin 231 olan oranının çok üzerinde olmasının yanı sıra, 1028 olan ABD oranının da üzerindedir. Bu itibarla, ihale edilmiş ve inşa edilmekte olan alışveriş merkezleri gözönüne alındığında, orta ve kısa vadede Abu Dhabi Emirliğinde yeni alışveriş merkezi yatırımlarına başlanmayacağı beklenmektedir. Dubai'de zaten çok belirgin olan arz fazlası – talep yetersizliği durumunun, Abu Dhabi Emirliğindeki otel, konut, ofis vb. gayrimenkullerde de kısa vadede yaşanması beklenmektedir.

Dubai emlak piyasasında yaşanan durgunluğun ardından, Dubai'de faaliyet göstermekte olan müteahhit firmaların önemli bir bölümünün Abu Dhabi, Suudi Arabistan ve Katar'a yönelikleri gözlemlenmektedir. Diğer taraftan, Güney Koreli müteahhit firmaların agresif bir şekilde BAE müteahhitlik pazarından aldıkları payı artırdıkları tespit edilmektedir. Bu gelişmeler de BAE genelinde ve Abu Dhabi'de müteahhitlik sektöründe Türk firmalarının ihale kazanmalarını zorlaştırmakta ve yeni

projelerdeki kar marjlarını düşürmektedir.

Ofis piyasasında ise yine hem Dubai'de hem Abu Dhabi'de mevcut olan arz fazlası sebebiyle yeni ofis inşaatı projeleri ertelenmekte, iptal edilmekte ya da küçültülmektedir.

Diğer taraftan, Dubai'de 2011 yılı Ocak ayı başından itibaren tüm konutlardan %5 oranında emlak vergisi tahsil edilmesinin yatırımcılar üzerinde olumsuz bir etki yaratması beklenmektedir. Hizmet bedeli adı altında ödenen vergilerin yanı sıra kiralanamayan konutlar için de bu verginin verilecek olması piyasaya sürülecek konutlar için yatırımcı ilgisini çekmeyi zorlaştırabilecektir. Buna ilaveten, gayrimenkul idarelerince tahsil edilen bakım ücretleri de zaman zaman gazetelere yansıyacak kadar yükselmekte ve tartışma konusu olmaktadır.

Turizm

BAE, dünyanın en önemli turizm destinasyonlarından birisidir. BAE ekonomik çeşitlendirme planlarında turizm sektörünün gelişimini hedeflemiş ve Orta Doğu'da daha önce görülmeyen başarılı projelere imza atmıştır. Bu amaçla Dubai kıyılarına dört adet yapay ada inşa edilmiş, ayrıca bir adet kapalı kayak merkezi kurulmuştur. Dünyanın en yüksek ve tek yedi yıldızlı oteli olan Burj al-Arab, Aralık 1999'da açılmıştır. Ülke, birçok turnuvaya (tenis, golf, kriket, at yarışı gibi) ev sahipliği yapmaktadır.

2013 yılında turizm gelirlerinin % 3,3 artmış olduğu tahmin edilmektedir. Özellikle Dubai'de yoğunlaşan perakendecilik hizmetleri, her yıl düzenlenmekte olan "Dubai Alışveriş Festivali" ve "Dubai Yaz Sürprizleri" adı altında düzenlenen etkinlikler 40°C'nin üzerinde seyreden sıcaklıklara rağmen diğer Körfez ülkelerinden ve Avrupa'dan gelen turistler sayesinde otel, restoran, havayolu ve mağaza işletmecilerini memnun etmektedir.

Turizm konaklama sektörüne yönelik önemli altyapı yatırımları başlatan Abu Dhabi Emirliği'nde turizm gelirlerinin de bu paralelde artması beklenmektedir.

Artan turist sayısı ve turizm gelirleri dikkate alınarak Abu Dhabi emirliğinde çok sayıda otel projesine başlanmış bulunmaktadır. Bu çerçevede, Abu Dhabi'de önümüzdeki üç sene içinde 20 yeni otelin tamamlanarak hizmete girmesi planlanmaktadır.

Turizm projeleri kapsamında değerlendirilebilecek olan ve müteahhit firmalarımız ve inşaat malzemesi sektörümüze önümüzdeki dönemde fırsatlar sunabileceği düşünülen önemli projeler arasında Abu Dhabi'de yer alan Saadiyat Adası müze bölgesi öne çıkmaktadır. Saadiyat Adasında Louvre Abu Dhabi, Guggenheim Abu Dhabi ve Şeyh Zayed Müzelerinin inşa edilmesi planlanmaktadır.

Ulaştırma ve Telekomünikasyon Altyapısı

Demiryolu

2009 yılı sonunda Dubai'de metrosunun açılması ile birlikte ülke de demiryolu ağı oluşmuş bulunmaktadır. Gelecek yıllarda metro sisteminin genişletilmesi planlanmaktadır. Emirlikleri birbirine bağlayan demiryolu ağı bulunmamaktadır.

Karayolu

BAE'de karayolu taşımacılığı altyapısının kalitesi oldukça iyidir. Ülke içi ulaşım çoğunlukla kara yolu ile yapılmakta olup, demiryolu seferleri ile ülke içi havayolu ve denizyolu seferleri

bulunmamaktadır. Kentsel alanlarda, özellikle Abu Dhabi ve Dubai’de, kara yolu ağı gelişmiş durumdadır. Son yıllarda trafiğin yoğun olduğu saatlerde trafik sıkışıklığı gözlemlenmektedir. Kuzeydeki görece olarak fakir emirliklerde altyapı kalitesi aynı düzeyde olmamakla birlikte yatırımlar artarak devam etmektedir.

Denizyolu ve Limanlar

BAE’nin denizyolu altyapısı da oldukça gelişmiş düzeydedir. Dubai’deki Jebel Ali ve Port Rashid Limanları’nın yanı sıra Sharjah’taki Khor Fakkan Limanı, ülkenin en önemli limanlarıdır. Abu Dhabi’deki Mina Zayed Limanı’nda kapasite artırma çalışmaları devam etmektedir.

Jebel Ali ve Port Rashid Limanları’na, bölge ülkelerinden ve diğer ülkelere çok büyük hacimli kargolar yavaşmaktadır. Umman’daki Salalah Limanı ve Yemen’deki Aden Limanı, konumları itibarıyla uluslararası gemi taşımacılığına daha uygun olmalarına rağmen; BAE’nin müşteri ilişkileri, tesisleri ve hizmetleri daha gelişmiştir. Jebel Ali Serbest Bölgesi’nin başarısı da limanların performansına katkıda bulunmaktadır.

Havayolu

BAE’deki havayolu taşımacılığı sektörü, yüksek kalitesi ve karlılığıyla bölgedeki diğer ülkelerden ayrılmaktadır. Sektördeki firmaların bazıları “en iyi uluslararası havayolu” ünvanına sahiptir. Dubai Uluslararası Havaalanı’na son yıllarda yapılan yatırımlarla, Dubai’nin yolcu ve yük taşımacılığında merkezi bir konuma getirilmesi amaçlanmıştır. Yolcu sayısının artmakta olduğu dikkate alındığında, genişletme projelerinin ilerleyen yıllarda daha da önem kazanacağı açıktır.

Jebel Ali’de bir uluslararası havaalanının inşaatına başlanmıştır. Abu Dhabi’de ise Dubai’dekinden daha küçük bir havaalanı bulunmakta ve bu havaalanında da genişletme çalışmaları yürütülmektedir.

Dubai Internet Şehri (Dubai Internet City, DIC)

250 Milyon Dolar değerinde bir proje olan Dubai Internet Şehri, 2000 yılında açılmış olup, Dubai’nin bölgenin e-ticaret merkezi yapılmasını hedeflemektedir. Jebel Ali Serbest Bölgesi gibi DIC’de de serbest bölge teşvikleri (%100 mülkiyet, 50 yıl boyunca kurumlar vergisi muafiyeti, gümrük vergisi muafiyeti ve karları ülkelere gönderebilme gibi) uygulanmakta ve kaliteli bir bilgi ve teknoloji altyapısı sunulmaktadır.

Bankacılık

BAE Bankacılık sektörü, Körfez İşbirliği Konseyi içinde 414 Milyar Dolarlık aktif toplamı ile en büyüğüdür. 23 yerel banka 850 şube ile, 28 yabancı banka 157 şube ile ülkede faaliyet göstermektedir. Ülkede kriz sonrasında sermaye yeterlilik rasyosunun % 12ler civarında olduğu tahmin edilmektedir. Ancak bazı bankaların bazı önemli bilgileri açıklamaması nedeniyle söz konusu oran tam olarak doğrulanamamaktadır.

BAE’nin CDS primi ise 550 baz puandır. (Kaynak: BAE Merkez Bankası)

Ticari bankaların yanı sıra, 2000 yılından bu yana Abu Dhabi’de (www.adsm.ae) ve Dubai’de (www.dfm.co.ae) birer ulusal borsa faaliyet göstermektedir. Ülkenin önde gelen ulusal bankalarının hisseleri anılan borsalarda işlem görmekte olup, bu iki borsanın işlemleri 2004 yılında elektronik ortamda birbirine bağlanmıştır. Eylül 2005’te ise Dubai Uluslararası Finans Merkezi bünyesinde

faaliyete geçen Dubai Uluslararası Finans Borsası (DIFX) (www.difx.com), bölgenin finans merkezi olma hedefi kapsamında kurulmuş olup, serbest bölge statüsündedir.

Modern bankacılık uygulamalarının mevcut olduğu BAE’de uluslararası döviz transferi serbesttir. Merkez bankası’nın düzenlemesine tabi olan piyasadaki diğer aktörler ise; finansal kuruluşlar (kredi veriler ancak mevduat kabul etmezler) finansal aracılar (broker) ve döviz bürolarıdır. Sektöre hakim olan kısa ve orta vadeli (7 yıla kadar) krediler iç piyasadan, uzun vadeli krediler ise uluslararası piyasalardan temin edilmektedir. Ulusal bankaların yanı sıra piyasada İslami bankalar da (National Bank of Sharjah, Amlak Finans ve Orta Doğu Bankası) hizmet vermektedir. “Sukuk” adı verilen İslami tahviller, BAE piyasasında alınıp satılmakta, geleneksel bankalar da İslami bankacılık taleplerine cevap verebilmek amacıyla bünyelerinde İslami bankacılık departmanları oluşturmaktadır.

BAE Merkez Bankası, bankacılık ve finans sektörünün denetlenmesinden, bankalara faaliyet izni verilmesinden ve hükümete parasal ve finansal konularda görüş bildirilmesinden sorumludur. Merkez Bankası’nın denetimleri ve izleme programları neticesinde 1980’li ve 1990’lı yıllarda ortaya çıkan bankacılık skandallarının zamanla üstesinden gelinmiş ve sektörde güven ortamı yaratılmıştır.

BAE ile ticaret yapmak isteyen yabancı firmalar için uluslararası ödemelerde akreditif açılması mümkündür.

Finansal krizin başlamasıyla ülkeyi terk eden yaklaşık 50 milyar ABD Doları miktarındaki yabancı sermaye, özellikle emlak projeleri ağırlıklı verilen kredileri önemli boyutlara ulaşan BAE bankacılık sektörünü zor durumda bırakmıştır. Kredi- Aktif rasyosu bozulan bankacılık sektörü dış finansman imkanlarının da kapanmasıyla iç piyasa taleplerini karşılamada 2009 yılında oldukça isteksiz ve yetersiz kalmıştır.

Global finansal krizin başlaması ve 140 Dolar/varil seviyelerinden Aralık 2008’de 30 Dolar/varil fiyatına kadar düşen ham petrol fiyatları ve gelişmelerden birinci derecede etkilenen emlak-inşaat ile bankacılık sektörlerinin etkisiyle yaklaşık üç çeyrekte dip yapan BAE menkul kıymet borsaları son üç ay içinde petrol fiyatlarındaki toparlanma ile beraber kısmi de olsa yükselme trendine girmiş izlenimi vermektedir.

Dünyadaki en büyük Devlet Fonları (Sovereign Wealth Fund) arasında gösterilen ve en son 2008 yılında City Grubun 7, 5 milyar \$’lık imtiyazlı hissesini satın alan Abu Dhabi Sovereign Fund, hedge fon iştirakleri, hisse senetleri ve private equity aracılı yabancı şirket paylarındaki değer kayıpları neticesinde önemli oranda zarar etmiştir. Bazı kaynaklara göre fonun değer kaybı 125 milyar \$ civarına ulaşmıştır.

Global mali krizin finans piyasalarına etkilerini hafifletmek, likidite ve kredi mekanizmasının daha sağlıklı işletilmesi ve piyasalara gerekli güvenin verilmesi amaçlarıyla, Abu Dhabi Emirliğinde faaliyet gösteren beş büyük bankaya (National Bank of Abu Dhabi, Abu Dhabi Commercial Bank, Union National Bank, Abu Dhabi Islamic Bank, First Gulf Bank)anılan Emirlik kaynaklarından toplam 16 milyar ABD Doları tutarında doğrudan sermaye aktarımı yapılmıştır. Söz konusu müdehalenin, zaten Birleşik Arap Emirlikleri GSYH’nın %65’ine ve ülkenin petrol kaynaklarının %90’ına sahip Abu Dhabi Emirliği’nde mali sistemin daha sağlıklı yürütülmesine ve bankalara duyulan güvenin artmasına oldukça katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Finansal Hizmetler

Global finansal krizin başlaması ve 140 Dolar/varil seviyelerinden Aralık 2008'de 30 Dolar/varil fiyatına kadar düşen ham petrol fiyatları ve gelişmelerden birinci derecede etkilenen emlak-inşaat ile bankacılık sektörlerinin etkisiyle yaklaşık üç çeyrektir dip yapan BAE menkul kıymet borsaları son üç ay içinde petrol fiyatlarındaki toparlanma ile beraber kısmi de olsa yükselme trendine girmiş izlenimi vermektedir.

Dünyadaki en büyük Devlet Fonları (Sovereign Wealth Fund) arasında gösterilen ve en son 2008 yılında City Grubun 7, 5 milyar \$'lık imtiyazlı hissesini satın alan Abu Dhabi Sovereign Fund, hedge fon iştirakleri, hisse senetleri ve private equity aracılı yabancı şirket paylarındaki değer kayıpları neticesinde önemli oranda zarar etmiştir. Bazı kaynaklara göre fonun değer kaybı 125 milyar \$ civarına ulaşmıştır.

Global mali krizin finans piyasalarına etkilerini hafifletmek, likidite ve kredi mekanizmasının daha sağlıklı işletilmesi ve piyasalara gerekli güvenin verilmesi amaçlarıyla, Abu Dhabi Emirliğinde faaliyet gösteren beş büyük bankaya (National Bank of Abu Dhabi, Abu Dhabi Commercial Bank, Union National Bank, Abu Dhabi Islamic Bank, First Gulf Bank) anılan Emirlik kaynaklarından toplam 16 milyar ABD Doları tutarında doğrudan sermaye aktarımı yapılmıştır. Söz konusu müdehalenin, zaten Birleşik Arap Emirlikleri GSYH'nın %65'ine ve ülkenin petrol kaynaklarının %90'ına sahip Abu Dhabi Emirliği'nde mali sistemin daha sağlıklı yürütülmesine ve bankalara duyulan güvenin artmasına oldukça katkı sağlayacağı beklenmektedir.

Pazar İle İlgili Bilgiler

Dağıtım Kanalları

BAE'ye ihraç edilen bir malın pazardaki başarısı, acenta veya distribütörün pazarlama ağının yaygınlığı ve etkinliği ile doğru orantılıdır. Bu yüzden acenta seçimi oldukça önemlidir.

BAE'de iş yapmak isteyen firmaların, pazarın koşullarını ve tüketicinin alışkanlıklarını bilen, yaygın bir dağıtım ağına ve sağlam ilişkilere sahip araçlar ile kuracakları ilişkiler pazardaki başarılarına büyük katkı sağlayabilecektir.

Ülkedeki ticaret büyük ölçüde ticaret merkezleri, marketler ve mağazalarda gerçekleşmekte ve açık pazarlar ya da semt pazarları gibi ticaret alanları bulunmamaktadır. Dubai'de genel olarak ürünler son kullanıcılara büyük ve gösterişli alışveriş merkezleri (Mollar), daha küçük çarşılar ve sokak dükkânları aracılığıyla ulaşmaktadır. Büyük alışveriş merkezlerinde (City Center gibi) oldukça kaliteli ürünler yüksek fiyatlarla alıcılarla buluşmaktadır. Diğer taraftan büyük alışveriş merkezlerinde yer alan hipermarketlerde ise gıda ürünlerinde beyaz eşyaya, kırtasiye ürünlerinden tekstil ürünlerine pek çok kalem ürün satılmaktadır. Küçük çarşılarda ve sokak dükkânlarında ise daha ziyade Araplar dışında nüfusa hitap eden nispeten kalitesiz ve düşük fiyatlı ürünlere rastlanmaktadır.

Tüketim Piyasası, Tüketici Tercihleri ve Tüketim Harcamaları

BAE piyasası rekabetçi, fiyata duyarlı ve dışa açık bir pazardır. Pazarın bu özelliğinden dolayı ülkede neredeyse her ülkeye ait malları bulmak mümkündür. Ülkenin hem tarım ve sanayi üretimi oldukça yetersiz olduğundan, ihtiyaçların büyük bir bölümü ithalat yoluyla karşılanmaktadır.

Ülkenin ticaret merkezi durumunda olan Dubai, rekabetin çok yoğun olduğu bir pazardır. Dubai ülke sınırlarını aşan bir boyutta, Körfez Bölgesi'nden Orta Asya ve Uzak Doğu'ya kadar bir hitap alanı bulmaktadır.

Ülkede ticari faaliyetler çok iyi organize olmuştur. Kayıt dışılık yaygın değildir. Ticaret resmi kurallar çerçevesinde yürütülmektedir. Ticari yaşam gittikçe büyük ve modern ticaret merkezlerine

doğru kaymaktadır. Ticari hayatta büyük ölçüde dürüstlük hâkimdir ve hileli ticarete izin verilmemektedir. Perakende alışverişlerde pazarlık usulü uygulanabilmektedir.

BAE, bölgedeki diğer ülkelerin de önemli ölçüde mal ve hizmet tedarik ettiği bir ticaret merkezi konumundadır. Başta Amerikalı ve Avrupalı firmalar olmak üzere çok sayıda yabancı firma, özellikle Dubai'de temsilcilik açmak suretiyle BAE pazarının yanı sıra Suudi Arabistan, diğer Körfez ülkeleri ve yakın Afrika ülkelerine ait piyasaları buradan takip etmektedir. Ticari amaçların yanı sıra, ülkede katı dini kurallar uygulanmadığından dolayı diğer Arap ülkelerinde yaşayanlar da sıklıkla hafta sonu tatili ve eğlence amacıyla Dubai'yi ziyaret etmektedir.

Kişi başına tüketim harcamaları, reel fiyatlarla 2011 yılında 20.051 ABD \$'dır. 2012 yılında % 2,8 artmış olduğu tahmin edilmektedir.

BAE Piyasasının Temel Özellikleri:

İhracatlarımızın BAE pazarına girişte göz önünde bulundurmalarında fayda görülen hususlar şunlardır;

- Piyasada rekabet çok yoğundur ve piyasada tutunabilmek için mutlaka çok ciddi rekabet üstünlüğüne sahip olunması gerekmektedir.
- Ülkede yaşayan varlıklı kesim için ürün kalitesi çok önemlidir. Kalite, satış sonrası hizmet ve standartlara uygunluk gibi faktörlerin önemi göz ardı edilmemelidir.
- Fiyat belirlenirken rakip ürünlerin fiyatları dikkate alınmalıdır.
- Pazarda dürüstlük ve güven çok önemlidir. Piyasada güven kaybetmiş bir marka veya firmanın bu piyasada bir daha tutunabilmesi çok zordur.
- Kişisel ilişki kurmaya (özellikle de üst düzey aile üyelerle) önem verilmelidir. Bu açıdan olabildiğince sık olarak yüz yüze görüşme zemini hazırlanmalıdır. Bundan dolayı müşterinin Türkiye'ye davet edilmesi, en az BAE ziyareti kadar önemlidir.
- Nüfus yapısı ve tüketici özellikleri nedeniyle pazara ülke içi talepten ziyade ülke üzerinden sağlanacak dış talepleri yakalamak için girilmesi daha uygun görülmektedir.

Fikri, Sınai, Ticari Mülkiyet Hakları

BAE'de telif hakları (copyrights), ticari marka (trademark) ve patent ile ilgili düzenlemeler mevcuttur. Firmaların ticari marka ve patent haklarını, taklit ve sahteciliğe karşı korunması için Federal Ekonomi Bakanlığı'na tescil ettirmeleri gerekmektedir.

DIŞ TİCARET

AE toplam dış ticaret hacmi 2014 yılında 434 milyar Dolar olup; 202 milyar dolarlık ihracat, 232 milyar Dolarlık ithalat gerçekleşmiştir.

Toplam ithalatın yaklaşık %50'sini tüketim malları oluşturmaktadır. Çoğunlukla yüksek gelirli vatandaşların talep ettiği yüksek maliyetli ürünler ve BAE'de yetiştirilmeyen temel ürünler (özellikle gıda maddeleri) en fazla ithalatı yapılan ürün gruplarıdır.

BAE, başta Dubai Emirliği olmak üzere, reeksport ağırlıklı bir ticari yapıya sahiptir. Çeşitli ülkelerden gelen mallar, BAE üzerinden farklı pazarlara ulaştırılmaktadır. Reeksportta en büyük pazarı Hint Yarımadası ve Körfez ülkeleri oluşturmaktadır. İran, Hindistan, Irak, Bahreyn, Suudi Arabistan ve Pakistan reeksportta ilk sıraları paylaşmaktadır. Reeksport yoluyla satışı yapılan başlıca ürünler; makineler, ses kaydediciler, inci, mücevherat, tekstil ürünleri, taşıt araçları, kimyasal ürünler ve gıda ürünleri ve içeceklerdir.

BAE Dış Ticaret Rakamları (Milyar ABD Doları)

Yıllar	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
2007	113,2	137,5	-24,3	250,7
2008	163,3	176,1	-13,7	339,4
2009	105,6	143,4	-37,8	249,0
2010	162,7	162,1	0,535	324,8
2011	222,3	199,4	22,9	421,7
2012	217,2	215,0	2,1	432,2
2013	233,8	239,0	-5,2	472,8
2014	201,9	232,2	-30,3	434

Kaynak: Trademap

BAE'nin başlıca ihrac pazarları arasında Japonya, Hindistan, Güney Kore, Çin, Singapur, Tayland, Umman, Pakistan, Tayvan, Malezya, Hong Kong, Türkiye ve Belçika bulunmaktadır.

BAE'nin İhracat Yaptığı Ülkeler (Bin Dolar)

Ülkeler	2012	2013	2014
Toplam	217.231.891	233.801.831	201.922.466
Japonya	43.991.705	42.527.755	41.619.813
Hindistan	37.799.115	32.964.585	27.287.867
Güney Kore	15.115.287	18.122.897	16.196.064
Çin	10.851.924	12.823.526	15.760.114
Singapur	15.686.213	16.531.116	15.401.906
Tayland	15.645.229	17.286.318	12.718.491
Umman	7.249.017	1.018.470	9.515.135
Pakistan	7.210.795	7.751.513	7.077.180
Tayvan	4.640.336	4.578.324	5.485.989
Malezya	4.012.030	4.778.328	4.756.332
Hong Kong	4.757.133	5.398.761	4.489.687

Türkiye	3.596.546	5.384.468	3.253.024
Belçika	3.161.554	3.232.490	3.227.667
Kuveyt	1.979.933	2.573.552	2.952.717
ABD	2.313.638	2.381.416	2.924.369
Avustralya	3.152.177	3.605.880	2.543.139
Katar	2.041.894	1.978.305	2.496.477
İngiltere	1.743.823	1.408.802	1.770.149
Sri Lanka	1.293.172	1.224.379	1.755.925
Endonezya	1.731.020	1.809.358	1.754.332
Mısır	810.113	1.113.639	1.723.519
Güney Afrika	1.078.379	954.310	1.450.954
Fransa	1.491.578	1.664.922	1.416.760
Hollanda	1.259.093	1.492.367	1.155.141
Ürdün	589.284	7.320.01	1.092.609
Bahreyn	921.940	1.051.032	1.071.929
Almanya	862.935	953.216	922.389
Filipinler	1.980.621	109.2778	872.408
İtalya	837.025	172.5233	834.249
Yeni Zelenda	269.434	843.916	746.778
İsviçre	587.993	622.679	703.246
Madagaskar	389.543	661.424	575.971
Brezilya	309.611	610.531	501.414
Mozambik	454.065	862.183	478.582
Fas	521.152	305.111	425.988

Kaynak: Trademap

BAE'ye ihracat yapan pazarlar, birçok ürün grubunun ithal edilmesinden kaynaklanan bir biçimde çeşitlilik arz etmektedir. BAE'ye en fazla ihracat yapan ülkeler Çin, Hindistan, ABD, Almanya, İngiltere, Japonya, Güney Kore, İtalya, Katar, Hong Kong, Singapur, Umman, Fransa, Belçika, Türkiye ve Hollanda'dır.

BAE'nin İthalat Yaptığı Ülkeler (Bin Dolar)

Ülkeler	2012	2013	2014
Toplam	215.047.506	239.098.800	232.238.665
Çin	29.568.343	33.411.295	39.042.019
Hindistan	35.781.394	33.980.431	32.919.602
ABD	22.563.327	24.600.806	22.105.579
Almanya	12.516.024	13.127.387	15.075.925
İngiltere	8247371	15.565.374	10.538.681
Japonya	8.964.863	8.507.588	9.492.941
Güney Kore	6.861.716	5.737.664	7.224.509
İtalya	7.087.672	7.300.786	7.057.088
Katar	5.974.755	5.837.401	6.667.409
Hong Kong	4.608.824	5.323.635	6.605.923
Singapur	4.712.898	5.610.198	6.135.767
Umman	4.010.983	5.026.785	5.459.257
Fransa	4.540.393	5.336.765	5.446.019
Belçika	3.096.291	4.308.364	4.742.275
Türkiye	8.175.541	4.965.630	4.662.881
Hollanda	3.725.110	3.744.251	4.477.634
İsviçre	3.389.145	3.509.385	3.744.009
Malezya	4.018.264	4.016.112	3.590.207
Tayland	2.870.560	3.078.592	3.247.204
Brezilya	2.456.756	2.588.785	2.846.577
Avustralya	2.117.927	1.667.130	2.631.453
Endonezya	1.619.001	1.589.067	2.503.134
İspanya	1.944.037	2.670.001	2.192.112
Rusya Fed.	1.225.394	2.092.976	1.718.678
Tayvan	1.640.833	1.71.5945	1.636.160
Kanada	1.451.064	1.534.849	1.586.915

Bahreyn	656.338	1.654.411	1.401.870
Güney Afrika	103.5769	121.2594	138.7349
Pakistan	2.872.869	1.775.143	132.4075
Polonya	440.273	752.262	112.7810
İsveç	737.360	830.968	102.7409
Mısır	721.677	764.912	993.764
Avusturya	806.980	856.853	914.611
Kuveyt	731.615	834.735	839.234
Çek Cumhuriyeti	623.972	686.586	797.281
Yeni Zelenda	494.957	538.922	775.825
Yunanistan	599.182	498.238	477.570
İrlanda	479.976	383.556	474.521

Kaynak: Trademap

İhracatında Başlıca Ürünler

2014 yılı itibariyle ülkenin ihracatındaki başlıca ürünler ham petrol ve petrol yağları, elmaslar, altın, petrol gazları, işlenmemiş alüminyumdur.

BAE'nin İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

Gtip	Ürün Adı	2012	2013	2014
Toplam		217.231.891	233.801.831	201.922.466
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	101.473.577	106.342.035	98.034.152
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	26.003.899	28.463.036	23.054.876
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	13.332.496	13.243.438	15.841.166
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	16.025.927	18.153.742	9999765
7102	Elmaslar	9.697.010	11.133.449	9.233.093
7601	İşlenmemiş alüminyum	4.045.247	4.076.548	4.734.670
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	6.124.191	3.590.973	2.983.624
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	1.890.890	1.914.259	222.2295
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	1.723.944	2.110.469	106.4747
3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	9.22.179	950.520	935.154
7308	Demir/çelikten inşaat ve aksamı	7.31.132	889.457	805.266
3102	Azotlu mineral/kimyasal gübreler	3.84.810	525.990	699.861
7408	Bakır teller	4.39.635	1.081.940	696.120
7204	Demir/çelik döküntü ve hurdaları, bunların külçeleri	6.33.274	597.659	637.922
2523	Çimento	555.048	786.262	625.807
2901	Asiklik hidrokarbonlar	444.312	437.732	623.320
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	852.378	541.762	591.986
2707	Yüksek sıcaklıkta taşkömürü katranının damıtılmasından elde yağlar ve diğer ürün	578.964	599.855	588.501
7404	Bakır hurda ve döküntüler	678.019	612.477	586.833
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri	590.573	610.304	560.927

2517	Çakıl taşı, kırılmış/ezilmiş taş, çakmak ve yassı iri çakıl taşı, cüruf, moloz	463.121	348.877	545.437
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	824.240	560.441	523.876
8905	Fener, yangın söndürme, tarak gemileri, yüzer vinçler vb.	300.183	140.4998	479.486
7214	Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	379.227	585.191	422.003
6908	Sırlı seramikten döşeme, kaldırım taşları, şömine, duvar karosu	378.452	382.329	390.017
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	426.185	405.348	384.300
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	430.362	523.924	383.652
3920	Plastikten diğer levha, yaprak, pelikül ve lamalar	443.862	416.368	362.033
1514	Rep, kolza, hardal yağı (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	338.821	330.917	333.381
8803	Balon, hava gemisi, planör vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	156.874	238.721	320.361
2503	Her nevi kükürt (süblime, presipite ve koloidal kükürt hariç)	530.536	343.883	316.600
2713	Petrol yağlarının/bitümenli minerallerden elde edilen yağların kalıntıları	184.791	305.139	305.243
7602	Alüminyum döküntü ve hurdaları	237.516	284.440	302.241
3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	436.263	577.307	295.602
9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	52823	62.021	293.021
7407	Bakır çubuk ve profiller	371.417	513.171	277.751
2521	Kastin; kireç taşı ve diğer kireçli taşlar (kireç, çimento imalinde kullanılan)	202.174	241.053	275.812
7207	Demir/alaşimsız çelikten yarı mamuller	96.581	78.268	266.240
2905	Asiklik alkoller vb. Halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış/nitrozalanmış türevler	65.315	213.432	259.957

Kaynak: Trademap

İthalatında Başlıca Ürünler

En fazla ithal edilen ürünler kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası, elmaslar, petrol yağları, otomobiller, steysin vagonlar, telli telefon için elektrikli cihazlar, elmaslar, altın, otomatik bilgi işlem makineleri ve diğer hava taşıtlarıdır.

BAE'nin İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTİP	Ürün Adı	2012	2013	2014
Toplam		215.047.506	239.098.800	232.238.665
7113	Kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası	21.705.164	16.139.280	15.756.946
8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	9.821.105	13.184.058	12.048.979
8703	Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları	9.368.872	10.869.370	11.842.510
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	11.780.766	10.998.010	11.059.505
7102	Elmaslar	8926.708	11.397.214	8.599.739
8802	Diğer hava taşıtları, uzay araçları	4.648.043	6259267	7.081.805
7108	Altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde)	8.254.143	16.156.900	6.932.328
8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	6.298.198	6.264.018	6.720.058
8411	Turbojetler, turbo-propeller, diğer gaz türbinleri	2.941.399	4.172.453	3.875.892
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	1.983.589	2.405.530	3.060.076
8708	Kara taşıtları için aksam, parçaları	2.069.309	2.146.442	2.406.088
8528	Televizyon alıcıları, video monitörleri ve projektörler	2.009.615	1973291	2.145.980
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	2.062.582	2.068.176	1.868.015
3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1.332.086	2.064.380	1.764.352
8481	Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	1.769.703	1.637.161	1.732.955
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1.847.149	1.627.631	1.632.441
9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	1.458.049	1.761.553	1519699
5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	1.514.045	1.684.134	1498857

8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	1.192.601	1.383.194	1.441.483
8431	Ağır iş makine ve cihazlarının aksamı, parçaları	1.430.366	1.363.962	1.280.015
8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş elektrik iletkenleri; fiber optik k	1.520.599	1456.539	1.275.999
6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	1.218.791	1479.651	1.273.916
6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	650.977	757.018	1250494
4202	Deri ve kösele vb. Den seyahat eşyası	874.929	1.076.735	1225877
7304	Demir/çelikten (dökme hariç)dikişsiz tüp, boru, içi boş profil	1.256.856	1.353.146	1222120
8413	Sıvılar için pompalar, sıvı elevatörleri	1.142.385	1.058.879	1189940
9405	Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	681.675	831.336	1187381
7601	İşlenmemiş alüminyum	788.200	743.289	1.147.617
8803	Balon, hava gemisi, planör vb. Diğer hava taşıtlarının aksam ve parçaları	1.021.520	809128	1.101.300
6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	741.164	864.976	1.000.502
6402	Ayakkabı; dış tabanı, yüzü kauçuk ve plastik diğer	612.126	894.563	1.000.190
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	1.043.627	1049357	998065
8415	Klima cihazları-vantilatörlü, ısı, nem değiştirme tertibatlı	765.869	780.687	956.023
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	851.996	769.161	929.408
2402	Tütün/tütün yerine geçen maddelerden purolar, sigarillolar ve sigaralar	716.540	844.217	927.405
0402	Süt, Krema	610.496	734.566	919.017
9102	Kol, cep ve diğer saatler (9001 hariç)	791.869	825.811	894.352
8701	Traktörler	258.888	404.105	881.177

TÜRKİYE-BAE EKONOMİK İLİŞKİLERİ

Türkiye'nin BAE'ne yönelik dış ticaret hacmi yıllar itibariyle sürekli artmış ve 2008 yılında, 8, 6 milyar dolara ulaşmıştır. Bu artışın başlıca nedeni bu ülkeye gerçekleşen ihracat artışından kaynaklanmıştır. 2009 yılında ise global krizle birlikte iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 3, 5 milyar Dolara düşmüştür. 2011 yılında iki ülke arasında gerçekleşen ticaret hacmi 5, 3 milyar dolar olup; bir önceki yıla göre % 33 artmıştır. 2012 yılında ise iki ülke arasındaki dış ticaret artışı % 138 artarak 12,7 milyar dolara ulaşmıştır. 2013 yılında ise iki ülke arasındaki ticaret hacmi 10, 3 milyar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin BAE'ye yönelik ihracatı incelendiğinde, ihracatta yıllar itibarıyla sürekli bir artış trendi dikkat çekmektedir. 2013 yılında ihracatımız bir önceki yıla göre % 57 artarak 8, 7 milyar dolara ulaşmıştır. 2013 yılı ihracatımız ise 4, 9 milyar dolardır. BAE'ye yapılan ihracatın, Türkiye'nin toplam ihracatı içerisinde payı ise % 3, 2 olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılında ise BAE'ye ihracatımızda % 6, 1 oranında azalma gerçekleşmiş ve ihracatımız 4, 6 milyar dolar olmuştur.

BAE'den yapılan ithalat da düzenli bir artış görülmektedir. 2013 yılında, BAE'den yapılan ithalat % 49, 7 oranında artış göstererek 5, 3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu kapsamda 2013 yılında toplam ithalatımızdaki payı ise % 2, 1 olmuştur.

2014 yılı için ise BAE'den yapılan ithalat % 39, 6 düşmüş olup; 3, 2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin BAE ile Ticari İlişkileri (Milyon ABD Doları)

Yıllar	İhracat	İthalat	Dış Ticaret Hacmi	Dış Ticaret Dengesi
2002	457	100	558	356
2003	702	113	816	589
2004	1.143	183	1.327	960
2005	1.675	205	1.880	1.469
2006	1.985	352	2.337	1.633
2007	3.240	470	3.711	2.770
2008	7.975	691	8.666	7.284
2009	2.896	667	3.563	2.229
2010	3.332	698	4.030	2.634
2011	3.706	1.649	5.355	2.057
2012	8.174	3.596	11.770	4.578
2013	4.965	5.384	10.350	-418
2014	4.662	3.253	7.915	1.409
2014*	2.260	1.132	3.392	1.128
2015*	2.460	811	3.271	1.649

Kaynak: TÜİK, *5 aylık veriler

Türkiye'nin BAE'ye İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTIP	Ürün Adı	2012	2013	2014
7113	MÜCEVHERCİ EŞYASI VE AKSAMI (KIYMETLİ METALLERDEN VEYA KIYMETLİ METALLERLE KAPLAMA METALLERDEN)	1.004.598	1.447.466	1.460.580
7214	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE ÇUBUKLAR (DÖVÜLMÜŞ, SICAK HADDELENMİŞ, HADDELEME İŞLEMİNDEN SONRA BURULMUŞ)	606.832	597.566	719.435
2710	PETROL YAĞLARI VE BİTÜMENLİ MİNERALLERDEN ELDE EDİLEN YAĞLAR	749.200	590.168	499.135
7108	ALTIN (PLATİN KAPLAMALI ALTIN DÂHİL) (İŞLENMEMİŞ VEYA YARI İŞLENMİŞ YA DA PUDRA HALİNDE)	4.600.083	1.031.071	480.236
5702	DOKUNMUŞ HALILAR VE DOKUMAYA ELVERİŞLİ MADDELERDEN DİĞER YER KAPLAMALARI	54.419	57.353	71.073
7216	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTE PROFİLLER	52.738	52.225	48.005
3402	YIKAMA, TEMİZLEME MÜSTAHZARLARI (SABUNLAR HARIÇ)	4.607	5.960	47.170
6802	YONTULMAYA VEYA İNŞAATA ELVERİŞLİ İŞLENMİŞ TAŞLAR (KAYAGAN TAŞI HARIÇ), MOZİK İÇİN KÜP ŞEKLİNDE TAŞL	41.329	44.039	45.491
6204	KADINLAR VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ELBİSE, ETEK, PANTOLON ETEK, VB.	27.038	29.463	32.968
9406	PREFABRİK YAPILAR	1.894	1.600	32.578
2402	TÜTÜN/TÜTÜN YERİNE GEÇEN MADDELERDEN PUROLAR, SİGARİLLER VE SİGARALAR	26.900	23.749	32.234
9403	DİĞER MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	13.877	27.325	27.746
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	13.295	22.394	25.286
1806	ÇİKOLATA VE KAKAO İÇEREN DİĞER GIDA MÜSTAHZARLARI	18.925	19.909	23.695
8418	BUZDOLAPLARI, DONDURUCULAR VE DİĞER SOĞUTUCU VE DONDURUCU CİHAZLAR VE ISI POMPALARI	10.175	11.381	21.777
6109	TİŞÖRTLER, FANİLALAR, ATLETLER, KAŞKORSELER VE DİĞER İÇ GİYİM EŞYASI (ÖRME)	17.273	17.546	19.232
8544	İZOLE EDİLMİŞ TELLER, KABLOLAR VE DİĞER ELEKTRİK İLETKENLER; TEK TEK KAPLANMIŞ LİFLERDEN OLUŞAN	18.790	28.260	17.544

FİBE				
8537	ELEKTRİK KONTROL, DAĞITIM TABLOLARI, PANOLAR, KONSOLLAR, KABİNLER, DİĞER MESNETLER VE SAYISAL KONTRO	10.250	8.112	16.509
7308	DEMİR VEYA ÇELİK TEN İNŞAAT VE İNŞAAT AKSAMI, İNŞAATTA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANMIŞ DEMİR VEYA ÇELİK	18.324	17.109	15.706
8504	ELEKTRİK TRANSFORMATÖRLERİ, STATİK KONVERTÖRLER (ÖRNEĞİN; REDRESÖRLER) VE ENDÜKTÖRLER	14.463	12.961	15.075
1902	MAKARNALAR VE KUSKUS	12.854	14.894	14.621
0805	TURUNÇGİLLER (TAZE/KURUTULMUŞ)	4.523	10.475	14.018
8507	ELEKTRİK AKÜMÜLATÖRLERİ (BUNİARIN SEPARATÖRLERİ DÂHİL)	11.891	12.122	13.291
8903	YATLAR VE DİĞER EĞLENCE VE SPOR AMAÇLI DENİZ TAŞITLARI, KÜREKLİ KAYIKLAR VE KANOLAR	6.398	750	12.268
6115	KÜLOTLU ÇORAPLAR, TAYTLAR, KISA VE UZUN KONÇLU ÇORAPLAR, SOKETLER (VARİS ÇORAPLARI DÂHİL) VE PATİK	9.140	9.460	11.637
6203	ERKEKLER VE ERKEK ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (YÜZME KİYAFETLERİ)	11.808	12.739	11.616
8471	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAK. BUNLARA AİT BİRİMLER; MANYETİK VEYA OPTİK OKUYUCULAR	1.499	5.620	11.611
0302	BALIKLAR (TAZE VEYA SOĞUTULMUŞ)	2.764	4.865	11.514
3923	PLASTİKLERDEN EŞYA TAŞINMASINA VEYA AMBALAJLANMASINA MAHSUS MALZEME, TIPA, KAPAK, KAPSÜL	6.122	8.692	11.469
6206	KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLAR İÇİN BLUZLAR, GÖMLEKLER VE GÖMLEK-BLUZLAR	9.564	11.849	11.409
3307	TRAŞ MÜSTAHzARLARI, VÜCUT DEODORANTLARI, BANYO MÜSTAHzARLARI, TÜY DÖKÜCÜLER, VB.	9.359	12.126	11.394
3302	SANAYİDE VE İÇECEK İMALİNDE HAMMADDE VEYA KOKU VERİCİ MADDELER VE KARIŞIMLAR	6.398	8.118	10.980
1704	KAKAO İÇERMEYEN ŞEKER MAMULLERİ (BEYAZ ÇİKOLATA DÂHİL)	8.580	9.847	10.521
9401	OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM	5.962	11.299	10.429

VE PARÇALARI				
6104	KADIN VE KIZ ÇOCUK İÇİN TAKIM ELBİSE, TAKIM, CEKET, BLAZER, ETEK, PANTOLON, TULUM VE ŞORT (ÖRME)(YÜZ	9.734	9.957	9.688
8536	GERİLİMİ 1000 VOLTU GEÇMEYEN ELEKTRİK DEVRESİ TEÇHİZATI (ANAHTARLAR, RÖLELER, SİGORTALAR, FİŞLER	10.927	4.927	9.675
TOPLAM		8.174.607	4.965.630	4.662.881

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin 2014 yılında, BAE'den gerçekleştirdiği ithalatın, % 75'ini ham ve yarı işlenmiş altın, % 9,2'sini kıymetli metallere mücevherci eşyası oluşturmaktadır. Asiklik hidrokarbonlar, işlenmemiş alüminyum, etilen polimerleri ithal edilen diğer başlıca ürünlerdir.

Türkiye'nin BAE'den İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Bin Dolar)

GTIP	Ürün Adı	2012	2013	2014
7108	ALTIN (PLATİN KAPLAMALI ALTIN DÂHİL) (İŞLENMEMİŞ VEYA YARI İŞLENMİŞ YA DA PUDRA HALİNDE)	3.107.420	4.669.255	2.437.321
7113	MÜCEVHERCI EŞYASI VE AKSAMI (KIYMETLİ METALLERDEN VEYA KIYMETLİ METALLERLE KAPLAMA METALLERDEN)	126.495	334.919	300.297
2901	ASIKLIK HİDROKARBONLAR	26.716	13.373	177.095
7601	İŞLENMEMİŞ ALUMİNYUM	96.616	111.576	155.182
3901	ETİLEN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	14.734	28.753	40.880
3902	PROPİLEN VE DİĞER OLEFİNLERİN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	30.687	30.803	33.086
5404	SENTETİK MONOFİLAMENTLER (67 DESİTEKS VEYA DAHA FAZLA OLUP, ENİNE KESİTİ 1 MM. Yİ GEÇMEYENLER)	6.807	8.818	11.655
7602	ALUMİNYUM DÖKÜNTÜ VE HURDALARI	2.352	6.232	8.459
3920	PLASTİKTEN DİĞER LEVHA, PLAKA, ŞERİT, FİLM, FOLYE (GÖZENKSİZ)	13.640	10.779	8.412
7106	GÜMÜŞ (ALTIN VEYA PLATİN YALDIZLI GÜMÜŞ DÂHİL) (İŞLENMEMİŞ VEYA YARI İŞLENMİŞ YA DA PUDRA HALİNDE)	87.728	23.089	7.324
3102	AZOTLU MİNERAL VEYA KİMYASAL GÜBRELER	0	0	4.942

7102	ELMASLAR (İŞLENMİŞ OLSUN OLMASIN, FAKAT MIHLANMAMIŞ VEYA TAKILMAMIŞ)	4.499	4.747	4.672
2601	DEMİR CEVHERLERİ VE KONSANTRELERİ	0	0	4.525
8309	HER TÜRLÜ TIPALAR, ŞİŞELER İÇİN KAPSÜLLER, YIRTI LABİLEN KAPSÜLLER, DİŞLİ KAPAKLAR, KAPAK PLAKALARI,	1.566	2.636	4.029
3926	PLASTİKTEN DİĞER EŞYA	1.723	2.259	2.384
6911	PORSELEN VEYA ÇİNİDEN SOFRA VE MUTFAK EŞYASI, DİĞER EV EŞYASI VE TUVALET EŞYASI	1.444	1.568	2.241
4102	KOYUN VE KUZULARIN HAM DERİLERİ	7.249	2.597	2.113
8424	SIVI VEYA TOZLARI PÜSKÜRTMEYE, DAĞITMAYA MAHSUS MEKANİK CİHAZ, YANGIN SÖNDÜRME CİHAZLARI	106	2.368	1.546
5503	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (İŞLEM GÖRMEMİŞ)	0	95	1.540
2924	KARBOKSİAMİD GRUPLU BİLEŞİKLER, KARBONİK ASİDİN AMİD FONKSİYONLU BİLEŞİKLERİ	1.174	1.534	1.506
8803	88.01 VE 88.02 POZİSYONLARINDAKİ HAVA TAŞITLARININ AKSAM VE PARÇALARI	55	32	1.324
7010	CAMDAN DAMACANA, ŞİŞE, KAVANOZ, ÇANAK, İLAÇ TÜPLERİ, SERUM AMPÜLLERİ VE DİĞER KAPLAR	61	1.954	1.196
5208	PAMUKLU MENSUCAT (AĞIRLIK İTİBARIYLA % 85 VEYA DAHA FAZLA PAMUK İÇERENLER)(M2. AĞIRLIĞI 200 GR.	4.474	1.457	1.058
0504	HAYVAN BAĞIRSAK, MESANE VE MİDESİ (TAZE, SOĞUTULMUŞ, DONDURULMUŞ, TUZLANMIŞ, SALAMURA, KURUTULMUŞ	189	943	1.054
7216	DEMİR VEYA ALAŞIMSIZ ÇELİKTEN PROFİLLER	0	0	1.033
8523	SESLERİ VE DİĞER FENOMENLERİ KAYDETMEME MAHSUS DİSKLER, BANTLAR, KATI HAL KALICI DEPOLAMA AYGITLARI	1.271	682	893
8415	KLİMA CİHAZLARI (MOTORLU BİR VANTİLATÖR İLE NEM VE ISIYI DEĞİŞTİRMEYE MAHSUS TERTİBATI OLANLAR)	1	1	886
8507	ELEKTRİK AKÜMÜLATÖRLERİ (BUNİARIN SEPARATÖRLERİ DÂHİL)	2	388	826
3921	PLASTİKTEN DİĞER PLAKALAR, LEVHALAR,	2	113	734

YAPRAKLAR, FİMLER, FOLYELER VE ŞERİTLER				
8544	İZOLE EDİLMİŞ TELLER, KABLOLAR VE DİĞER ELEKTRİK İLETKENLER; TEK TEK KAPLANMIŞ LİFLERDEN OLUŞAN FİBE	1.122	1.296	705
4901	KİTAPLAR, BROŞÜRLER, RİSALELER VE BENZERİ MATBUAT	40	54	630
3402	YIKAMA, TEMİZLEME MÜSTAHZARLARI (SABUNLAR HARIÇ)	831	947	616
3307	TRAŞ MÜSTAHZARLARI, VÜCUT DEODORANTLARI, BANYO MÜSTAHZARLARI, TÜY DÖKÜCÜLER, VB.	387	733	613
5209	PAMUKLU MENSUCAT (AĞIRLIK İTİBARIYLA % 85 VEYA DAHA FAZLA PAMUK İÇEREN VE M2 AĞIRLIĞI 200 GR. I GEÇE	1.834	0	604
4103	DİĞER HAM POST VE DERİLER	165	153	596
7308	DEMİR VEYA ÇELİKTE İNŞAAT VE İNŞAAT AKSAMI, İNŞAATTA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANMIŞ DEMİR VEYA ÇELİK	13	310	556
TOPLAM		3.596.545	5.384.468	3.253.024

Kaynak: Trademap

Ticaret Politikası Önlemleri

BAE tarafından ülkemiz menşeli ürünlere karşı uygulanmakta/yürütülmekte olan herhangi bir ticaret politikası önlemi/soruşturması bulunmamaktadır.

KEK Başkanı ve Son Toplantı

BAE KEK Eşbaşkanı Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek'tir. Türkiye – Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Karma Ekonomik Komisyonu (KEK) VIII. Dönem Toplantısı 9-11 Şubat 2011 tarihlerinde Abu Dhabi'de gerçekleştirilmiştir. BAE karşı taraf KEK Eşbaşkanı, BAE Ekonomi Bakanı Sultan bin Saeed Al Mansouri'dir.

BAE- TÜRK İş Konseyi (Turkish Business Council in the UAE)

Çoğunluğu Dubai'de olmak üzere, BAE'de yaklaşık 150 Türk firması (şirket, şube, temsilcilik ofisi kapsamında) faaliyet göstermektedir. Ülkede faaliyet gösteren Türk işadamları ve profesyonellerinin oluşturduğu Türk İş Konseyi 2005 yılı Şubat ayında Dubai Ticaret ve Sanayi Odası'nın himayesinde ve gözetiminde seçimlerini yapmış, 21 Mart 2005 tarihinde de anılan Oda'ya tescil edilmiştir.

Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza/Onay Tarihi
VIII. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	10.02.2011
VII. Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptı	15.02.2008
YKTK	28.09.2005/24.07.2011
Küresel Taahhüt ve Hizmet Kuruluşu (TRICON) ve KOSGEB Arasında Anlaşma	31.10.2003
Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması	29.01.1993/27.12.1994
Türkiye – Birleşik Arap Emirlikleri Hava Ulaştırma Anlaşması	26.10.1986
Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması	09.08.1984
BDDK ile BAE Merkez Bankası Arasında Teknik İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı	17.02.2009

Ülkemiz ile BAE arasında 1984 yılında Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması, 1993 yılında Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması yapılmış olup, KİK ülkeleri ile birlikte Serbest Ticaret Anlaşması yapılması yolunda çalışmalar devam etmektedir.

BAE EV TEKSTİLİ SEKTÖRÜ

BAE’de ev tekstili üretimi gelişmemiştir. Ülkenin üretimi kendi ihtiyacını karşılamaktan oldukça uzaktır. Bu sebeple, ev tekstili ürünleri ihtiyacının tamamına yakını ithalat ile karşılanmaktadır. Ülke ev tekstili ihtiyacının büyük bölümünü Çin, Güney Kore, Hindistan ve Pakistan’dan satın almaktadır. Türkiye, BAE’nin ev tekstili ithalatında 10. Sırada yer almaktadır. Aşağıdaki tablolarda ürün bazında, sırasıyla;

- Türkiye’nin BAE’ye ev tekstili ihracatı
- BAE’nin dünyadan ithalatı
- Türkiye’nin BAE’den ev tekstili ithalatı
- BAE’nin dünyaya ev tekstili ithalatı İstatistiklerinin yer aldığı tabloları görebilirsiniz.

ABD Doları(Bin)

Ürün Kodu	Ürün Etiketi	Türkiye'nin UAE'ye İhracatı			BAE'nin Dünyadan İthalatı		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014
	EV TEKSTİL	16.701	23.154	27.645	2.694.865	3.071.560	2.987.465
630260	Tuvalet ve mutfak bezleri [pamuktan (havlu mensucattan)]	2.946	3.757	4.950	120.842	163.510	172.866
540761	Diğer dokunmuş men (tekstürize edilmemiş poliester=>%85)	948	1.441	2.147	273.894	283.788	281.277
540753	Diğer dokunmuş men; renkli ipliklerden, tekstürize poliester=>%85	1.430	1.608	1.885	14.563	17.886	20.413

580136	Dokunmuş tırtıl mensucat (sentetik/suni liften)	1.512	1.816	1.637	11.636	21.788	15.124
540783	Diğer dokunmuş men (renkli ipliklerden, sent.fil.<%85, pamuk karışık)	668	605	1.468	5.014	3.903	3.418
600532	Çözü tüpi örgülü diğer mensucat (sentetik, boyanmış)	137	560	1.195	11.982	15.371	22.025
540769	Diğer dokunmuş mens; renkli ipliklerden, sentetik filament ipliğinden	764	623	1.184	53.253	53.250	57.387
620891	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; pamuktan	1.013	831	1.148	15.375	11.792	11.366
940490	Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb	574	1.577	1.113	156.317	158.336	167.851
620892	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim, sentetik/suni lifden	39	79	1.110	7.925	11.280	19.627
540752	Diğer dokunmuş men; boyanmış, tekstürize poliester=>%85	548	1.145	1.014	662.999	746.166	594.878
630392	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (diğer hallerde))]	299	1.003	822	57.451	64.808	60.521
600634	Diğer örme mensucat (sentetik liften, baskılı)	77	156	628	76.419	104.555	72.884
620791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan	487	357	613	7.869	7.689	11.473
580133	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	427	696	605	37.001	37.762	30.276
540773	Diğer dokunmuş men; renkli ipliklerden, sentetik fil=>%85	129	69	452	9.680	9.603	10.032
540793	Diğer dokunmuş mens; renkli ipliklerden, sentetik filament ipliğinden	794	1.539	445	3.957	3.910	3.831
630710	Yer, bulaşık, toz bezi vb. temizlik bezleri	354	274	423	23.912	21.269	16.429
540792	Diğer dokunmuş men; boyanmış, sentetik filament ipliğinden	96	206	358	29.030	25.580	20.981
630419	Yatak örtüleri (diğer hallerde)	481	804	330	12.111	11.823	13.492
630291	Tuvalet ve mutfak bezleri (pamuktan)	77	275	320	7.823	8.644	8.955
580410	Tüller (diğer file mensucat)	35	241	316	6.738	6.430	11.677
600531	Çözü tüpi örgülü diğer mensucat (sentetik, ağırtılmış/ağırtılmamış)	8	8	286	571	1.405	1.229
630140	Battaniye ve diz battaniyesi (sentetik lifden) elektrikli hariç	166	224	266	214.163	225.030	280.617
630253	Masa örtüleri [sentetik/suni elyaftan (diğer hallerde)]	221	329	247	11.367	12.459	10.592
581092	Sentetik-suni lifden işlemler	119	134	205	182.559	191.195	208.545
630293	Tuvalet ve mutfak bezleri (sentetik/suni lifden)	80	150	186	13.817	12.791	15.626
630411	Yatak örtüleri (örme)	50	66	178	1.290	1.083	1.116
630130	Battaniye (pamuktan) elektrikli hariç	71	156	168	5.608	6.516	4.903
540772	Diğer dokunmuş men; boyanmış, sentetik fil=>%85	9	154	157	35.948	48.231	42.788
630299	Tuvalet ve mutfak bezleri (dokunabilir diğer maddeden)	33	130	148	943	1.751	2.461
630499	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) dokunabilir diğer maddeden]	182	90	139	5.202	5.611	7.565

600633	Diğer örme mensucat (sentetik liften, farklı renkteki iplikten)	132	76	109	1.348	1.596	3.013
580131	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmemiş atkı iplikli kadife ve pelüş)	0	152	107	2.277	554	643
600632	Diğer örme mensucat (sentetik liften, boyanmış)	307	91	107	77.929	147.474	163.340
540742	Diğer dokunmuş men; diğer, boyanmış, naylon/poliamid=>%85	45	21	92	11.933	6.522	5.962
580890	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası	136	155	78	7.310	7.800	6.748
580421	Makinede yapılmış dantelalar; sentetik-suni lifden	4	21	73	29.542	32.843	28.209
540741	Diğer dokunmuş men; diğer, naylon, poliamid=>%85	12	2	70	923	1.011	1.340
940430	Uyku tulumları	6	14	65	2.459	2.303	6.490
540833	Diğer dokunmuş mensucat; renkli ipliklerden	44	61	58	1.777	1.872	2.822
610891	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	38	39	55	11.183	16.127	16.380
540782	Diğer dokunmuş mens; boyanmış, sent. fil.<%85, pamuk karışık	30	95	48	4.536	5.047	5.278
610791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	37	76	48	1.376	2.717	3.412
630491	Diğer mefruşat eşyası [(örme) diğer maddelerden	30	20	48	17.431	24.757	25.123
610892	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; sentetik/suni lif. (örme)	35	32	41	37.354	48.399	48.654
600534	Çözümlü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, baskılı)	4	0	40	7.609	6.595	7.876
630391	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(pamuktan (diğer hallerde)]	103	34	36	3.138	4.025	2.759
630391	Furnishing articles nes, of synthetic fibres, not knitted or crocheted	66	30	34	11.419	11.305	10.626
540834	Diğer dokunmuş mensucat; baskılı	65	48	31	1.662	1.678	1.143
630120	Battaniye (yün/ince kıldan) (elektrili hariç)	0	11	27	1.383	999	1.054
540822	Dokumalar (%85 ve fazla suni lif içeren; boyanmış)	18	22	26	5.902	6.602	5.997
540754	Diğer dokunmuş men; baskılı, tekstürize poliester=>%85	45	72	24	187.673	218.261	158.691
580190	Diğer dokumaya elverişli maddeden kadife, pelüş, vb.mensucat	17	1	23	1.814	1.519	1.106
630190	Diğer battaniye ve diz battaniyeleri elektrikli hariç	27	18	22	9.577	10.835	6.142
540751	Diğer dokunmuş men; tekstürize poliester=>%85	2	2	20	4.152	8.447	7.162
540774	Diğer dokunmuş mensucat; baskılı, sentetik filamensucatt=>%85	16	53	17	16.441	19.224	33.551
580429	Makinede yapılmış dantelalar; diğer maddeden	11	5	17	3.529	2.911	3.708
630251	Masa örtüleri [pamuktan (diğer hallerde)]	85	52	17	4.440	4.623	4.023
630259	Masa örtüleri [dokunabilir diğer maddeden (diğer hallerde)]	5	22	16	1.024	891	850

630399	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddeden (diğer hallerde))]	78	453	16	3.021	3.418	2.480
540824	Diğ dokuma mensucat; baskılı, suni filament şerit vb.=>%85	5	28	14	1.026	721	701
540771	Diğer dokunmuş men; diğer, diğer sentetik filemant =>%85	0	22	12	8.966	16.405	28.046
630492	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) pamuktan]	6	11	12	21.419	22.941	27.912
630312	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (örme))]	22	2	11	8.015	10.973	7.701
620799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunur diğer maddeden	14	13	10	2.742	2.117	3.582
630240	Masa örtüleri (örme)	9	4	10	1.007	992	751
540823	Dokumalar (%85 ve fazla suni iplik içeren; renkli iplikten)	131	2	8	592	364	851
610899	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)	0	6	8	1.517	2.180	1.337
620899	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden	25	19	8	4.753	5.335	7.940
540743	Diğer dokunmuş men; diğer, renkli ipliklerden, naylon/poliamid=>%85	0	3	7	54	66	405
540794	Diğer dokunmuş mens; baskılı, sentetik filament ipliğinden	109	72	6	3.861	5.447	4.378
581099	Dokumaya elverişli diğer maddeden işlemler	2	9	6	15.148	9.337	7.860
540791	Diğer dokunmuş men; sentetik filament ipliğinden	40	49	5	9.521	11.128	11.249
580219	Havlü cinsi bukleli mensucat (pamuktan, diğer)	48	0	5	3.119	625	1.561
540832	Diğer dokunmuş mensucat; boyanmış	66	73	4	12.429	10.332	12.579
600631	Diğer örme mensucat (sentetik liften)	9	10	4	5.677	3.356	6.195
600533	Çözüğü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, farklı renkteki iplikten)	0	0	3	5.740	4.944	5.911
610799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)	5	4	3	613	1.805	2.353
580110	Dokunmuş mensucat (yün/ince kıldan)	0	0	1	162	166	579
540744	Diğer dokunmuş men; baskılı, naylon/diğer poliamid=>%85	5	0	0	826	2.574	2.178
540781	Diğer dokunmuş mens; sent. fil.<%85, pamuk karışık	0	0	0	1.970	3.215	3.565
540784	Diğer dokunmuş men (baskılı ipliklerden, sent. fil.<%85, pamuk karışık)	9	36	0	1.059	2.312	3.813
540821	Diğer dokunmuş mens; suni fil.şerit, vb.=>%85	0	0	0	4.230	3.776	3.568
540831	Diğer dokunmuş mensucat	0	0	0	306	144	113
580121	Dokunmuş mensucat (pamuktan, kesilmemiş atkı iplikli kadife, pelüş, fasoneli)	0	6	0	1.416	354	247
580122	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmiş atkı iplikli (fitilli) kadife ve pelüş)	1	0	0	561	4.568	4.618

580123	Dokunmuş mensucat (pamuklu, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	0	1	0	1.291	490	187
580126	Dokunmuş tirtil mensucat (pamuklu)	3	3	0	231	126	183
580132	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmiş atkı iplikli (fitilli)kadife ve pelüş)	0	0	0	729	3.184	1.585
580211	Havlu cinsi bukleli mensucat (pamuktan, ağartılmamış)	0	0	0	76	16	147
580220	Havlu cinsi bukleli mensucat (dokumaya elverişli maddelerden)	0	0	0	1.193	412	1.559
580430	Dantela; el işi, dokunmuş/örme hariç	0	0	0	2.567	2.583	2.141
580500	Duvar halısı; el dokuması/iğne işlemesi	0	0	0	134	221	7.163
580810	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası; parça halinde	1	0	0	2.784	2.586	2.930
581010	Kimyasal işlemler-zemin dokuması kesilerek çıkarılmış işleme	0	0	0	5.538	18.732	30.201
581091	Pamuktan işlemler (parça, şerit-motifler)	19	0	0	15.814	20.693	23.542
630110	Battaniye (elektrikli)	0	0	0	28	61	62
630319	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddelerden (örme)]	0	0	0	330	709	965
630231	Yatak çarşafı (pamuktan, diğer hallerde)]	287	824	843	31.466	35.297	33.513
630221	Yatak çarşafı [(pamuktan (baskılı)]	672	663	629	19.611	18.971	18.748
630239	Yatak çarşafı (dokunabilir diğer madde (diğer hallerde)]	219	180	259	11.501	12.635	17.998
630210	Yatak çarşafı (örme)	14	21	126	17.256	15.557	18.071
630232	Yatak çarşafı (sentetik/suni lifden (diğer hallerde)]	30	21	124	36.280	39.460	47.366
630222	Yatak çarşafı (dokunabilir diğer madde (diğer hallerde)]	16	89	32	23.124	31.954	26.250
630229	Yatak çarşafı (dokunabilir diğer madde (baskılı)]	0	5	13	7.785	4.017	4.882

Ürün Kodu	Ürün Etiketi	Türkiye'nin UAE'den İthalatı			UAE'nin Dünya'ya İhracatı		
		2012	2013	2014	2012	2013	2014
	EV TEKSTİL	52	17	4	96.721	104.816	88.766
630391	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(pamuktan (diğer hallerde))]	0	0	2	3.118	4.982	2.443
540773	Diğer dokunmuş men; renkli ipliklerden, sentetik fil=>%85	16	0	1	272	121	171
580410	Tüller (diğer file mensucat)	0	0	1	799	498	470
540741	Diğer dokunmuş men; diğer, naylon, poliamid=>%85	0	0	0	46	25	55
540742	Diğer dokunmuş men; diğer, boyanmış, naylon/poliamid=>%85	0	0	0	216	245	3.602
540743	Diğer dokunmuş men; diğer, renkli ipliklerden, naylon/poliamid=>%85	0	0	0	9	76	21
540744	Diğer dokunmuş men; baskılı, naylon/diğer poliamid=>%85	0	0	0	134	91	26
540751	Diğer dokunmuş men; tekstürize poliester=>%85	0	0	0	1.044	378	165
540752	Diğer dokunmuş men; boyanmış, tekstürize poliester=>%85	0	0	0	5.891	3.882	6.122
540753	Diğer dokunmuş men; renkli ipliklerden, tekstürize poliester=>%85	0	0	0	74	249	70
540754	Diğer dokunmuş men; baskılı, tekstürize poliester=>%85	0	0	0	3.389	4.580	2.433
540761	Diğer dokunmuş men (tekstürize edilmemiş poliester=>%85)	1	12	0	3.019	1.720	2.701
540769	Dokumalar (tekstrüze edilmiş poliester elyafı >% 85)	0	0	0	751	1.247	794
540771	Diğer dokunmuş men; diğer, diğer sentetik filemant =>%85	0	0	0	120	329	245
540772	Diğer dokunmuş men; boyanmış, sentetik fil=>%85	0	0	0	573	525	355
540774	Diğer dokunmuş mensucat; baskılı, sentetik filamentsucatt=>%85	0	0	0	42	220	89
540781	Diğer dokunmuş mens; sent. fil.<%85, pamuk karışık	0	0	0	739	1.165	942
540782	Diğer dokunmuş mens; boyanmış, sent. fil.<%85, pamuk karışık	0	0	0	67	125	41
540783	Diğer dokunmuş men (renkli ipliklerden, sent. fil.<%85, pamuk karışık)	0	0	0	114	14	26
540784	Diğer dokunmuş men (baskılı ipliklerden, sent. fil.<%85, pamuk karışık)	0	0	0	326	221	34
540791	Diğer dokunmuş men; sentetik filament ipliğinden	0	0	0	486	580	96
540792	Diğer dokunmuş men; boyanmış, sentetik filament ipliğinden	0	0	0	638	584	796
540793	Diğer dokunmuş mens; renkli ipliklerden, sentetik filament ipliğinden	31	0	0	163	538	54
540794	Diğer dokunmuş mens; baskılı, sentetik filament ipliğinden	0	0	0	272	216	237
540821	Diğer dokunmuş mens; suni fil. Şerit, vb.=>%85	0	0	0	3	28	17
540822	Dokumalar (%85 ve fazla suni lif içeren; boyanmış)	0	0	0	105	234	115
540823	Dokumalar (%85 ve fazla suni iplik içeren; renkli iplikten)	0	0	0	1	6	6

540824	Diğ dokuma mensucat; baskılı, suni filament şerit vb.-=>%85	3	0	0	76	49	
540831	Diğer dokunmuş mensucat	0	0	0		9	
540832	Diğer dokunmuş mensucat; boyanmış	0	0	0	100	143	191
540833	Diğer dokunmuş mensucat; renkli ipliklerden	0	0	0	79	117	41
540834	Diğer dokunmuş mensucat; baskılı	0	0	0	198	317	144
580110	Dokunmuş mensucat (yün/ince kıldan)	0	0	0	170	104	45
580121	Dokunmuş mensucat (pamuktan, kesilmemiş atkı iplikli kadife, pelüş, fasoneli)	0	0	0	4	34	18
580122	Dokunmuş mensucat (pamuklu, kesilmiş atkı iplikli (fitilli) kadife ve pelüş)	0	0	0	35		2
580123	Dokunmuş mensucat (pamuklu, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	0	0	0	29	42	25
580126	Dokunmuş tirtil mensucat (pamuklu)	0	0	0	39	59	137
580131	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmemiş atkı iplikli kadife ve pelüş)	0	0	0	73	42	87
580132	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, kesilmiş atkı iplikli (fitilli)kadife ve pelüş)	0	0	0	10	41	59
580133	Dokunmuş mensucat (suni/sen liften, atkı iplikli diğer kadife ve pelüş)	0	0	0	17	34	55
580136	Dokunmuş tirtil mensucat (sentetik/suni liften)	0	0	0	259	76	129
580190	Diğer dokumaya elverişli maddeden kadife, pelüş, vb.mensucat	0	0	0	570	1.061	438
580211	Havlü cinsi bukleli mensucat (pamuktan, ağırtılmamış)	0	0	0	50	68	41
580219	Havlü cinsi bukleli mensucat (pamuktan, diğer)	0	0	0	107	71	723
580220	Havlü cinsi bukleli mensucat (dokumaya elverişli maddelerden)	0	0	0	200	198	95
580421	Makinede yapılmış dantelalar; sentetik-suni lifden	0	0	0	126	126	120
580429	Makinede yapılmış dantelalar; diğer maddeden	0	0	0	1.952	1.498	342
580430	Dantela; el işi, dokunmuş/örme hariç	0	0	0	57	57	20
580500	Duvar halısı; el dokuması/iğne işlemesi	0	0	0	136	118	48
580810	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası; parça halinde	0	0	0	38	32	16
580890	Kordon, saçak, ponpon, işlenmemiş şeritçi eşyası	0	0	0	497	712	633
581010	Kimyasal işlemler-zemin dokuması kesilerek çıkarılmış işleme	0	0	0	265	181	34
581091	Pamuktan işlemler (parça, şerit-motifler)	0	0	0	131	298	231
581092	Sentetik-suni lifden işlemler	0	0	0	658	401	321
581099	Dokumaya elverişli diğer maddeden işlemler	0	0	0	267	480	179
600531	Çözgü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, ağırtılmış/ağırtılmamış)	0	0	0	204	97	28
600532	Çözgü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, boyanmış)	0	0	0	156	55	169
600533	Çözgü tipi örgülü diğer mensucat (sentetik, farklı renkteki iplikten)	0	0	0	4	20	121

600534	Çözümlü tip örgülü diğer mensucat (sentetik, baskılı)	0	0	0	9	157	20
600631	Diğer örme mensucat (sentetik liften)	0	0	0	9	95	3
600632	Diğer örme mensucat (sentetik liften, boyanmış)	0	0	0	606	500	379
600633	Diğer örme mensucat (sentetik liften, farklı renkteki iplikten)	0	0	0	19		142
600634	Diğer örme mensucat (sentetik liften, baskılı)	0	0	0	99	143	95
610791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	0	0	0	272	130	63
610799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)	0	0	0	60	147	27
610891	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan (örme)	0	0	0	111	165	224
610892	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; sentetik/suni lif. (örme)	0	2	0	56	176	81
610899	Kadın/kız çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden (örme)	0	0	0	204	189	63
620791	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; pamuktan	0	0	0	244	196	167
620799	Erkek/erkek çocuk için diğer iç ve gece giyim eşyası; dokunur diğer maddeden	0	0	0	330	279	91
620891	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; pamuktan	0	0	0	322	1.086	309
620892	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim, sentetik/suni lifden	0	0	0	214	99	125
620899	Kadın/kız çocuk için diğer iç giyim eşyası; dokunabilir diğer maddeden	0	0	0	565	551	256
630110	Battaniye (elektrikli)	0	0	0	278	72	75
630120	Battaniye (yün/ince kıldan) (elektrikli hariç)	0	0	0	14.766	10.406	9.300
630130	Battaniye (pamuktan) elektrikli hariç	0	0	0	607	913	1.711
630140	Battaniye ve diz battanyesi (sentetik lifden) elektrikli hariç	0	0	0	967	5.120	2.462
630190	Diğer battaniye ve diz battanmeleri elektrikli hariç	0	0	0	4.896	8.563	6.956
630240	Masa örtüleri (örme)	0	0	0	331	527	473
630251	Masa örtüleri [pamuktan (diğer hallerde)]	0	0	0	315	300	296
630253	Masa örtüleri [sentetik/suni elyaftan (diğer hallerde)]	0	2	0	18	50	90
630259	Masa örtüleri [dokunabilir diğer maddeden (diğer hallerde)]	0	0	0	417	135	207
630260	Tuvalet ve mutfak bezleri [pamuktan (havlu mensucattan)]	0	0	0	1.448	2.434	1.841
630291	Tuvalet ve mutfak bezleri (pamuktan)	0	0	0	2.319	2.020	1.884
630293	Tuvalet ve mutfak bezleri (sentetik/suni lifden)	0	0	0	25	25	95
630299	Tuvalet ve mutfak bezleri (dokunabilir diğer maddeden)	1	0	0	342	337	274
630312	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (örme)]	0	0	0	134	454	673

630319	Perde ve iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddelerden (örme))]	0	0	0	1.042	1.314	583
630392	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(sentetik lifden (diğer hallerde))]	0	0	0	1.446	1.257	1.036
630399	Perde, iç stor, perde ve yatak farbalaları [(dokunur diğer maddeden (diğer hallerde))]	0	0	0	1.296	1.324	1.279
630411	Yatak örtüleri (örme)	0	0	0	218	338	398
630419	Yatak örtüleri (diğer hallerde)	0	0	0	1.343	1.458	912
630491	Diğer mefruşat eşyası [(örme) diğer maddelerden]	0	0	0	3.162	5.017	1.832
630492	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) pamuktan]	0	0	0	612	552	1.457
630493	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) sentetik lifden]	0	0	0	264	269	855
630499	Diğer mefruşat eşyası [(örülmemiş) dokunabilir diğer maddeden]	0	0	0	1.532	2.040	1.758
630710	Yer, bulaşık, toz bezi vb. temizlik bezleri	0	1	0	299	382	194
940430	Uyku tulumları	0	0	0	493	801	463
940490	Şilte, yorgan, yastık, puf, diz-ayak örtüleri, minderler vb.	0	0	0	26.113	25.376	22.999